

*LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA STOWARZYSZENIE
„DŁUGOSZ KRÓLEWSKI”*

Lokalna Strategia Rozwoju Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2020 z perspektywą na rok 2023

ZESPÓŁ ROBOCZY STOWARZYSZENIA DŁUGOSZ KRÓLEWSKI

2015-12-01

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Długosz Królewski”
ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny

Tel. 62/7698222, e-mail: biuro@dlugoszkrolewski.org.pl , www.dlugoszkrolewski.org.pl

Spis treści

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD	2
RODZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR.....	15
ROZDZIAŁ III DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	17
ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT	22
RODZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI.....	25
ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANOWIENIA KRYTERIÓW WYBORU	37
ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA	45
ROZDZIAŁ VIII BUDŻET.....	51
ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI.....	52
ROZDZIAŁ X MONITORING I EWALUACJA.....	61
ROZDZIAŁ XI ZINTEGROWANIE.....	67
ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	73
WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH i LITERATURY	77
ZAŁĄCZNIKI DO LSR.....	78

ROZDZIAŁ I CHARAKTERYSTYKA LGD

Stowarzyszenie „Długosz Królewski” (zwane dalej LGD) otrzymało wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 marca 2009 r. pod nr KRS 0000325712 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z późniejszymi zmianami (dostosowującymi m.in. do wymogów art.15 ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem EFROW). Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Długosz Królewski” obejmuje swoim zasięgiem 4 sąsiadujące ze sobą gminy tj. Gmina Brzeziny, Gmina Szczytniki, Gmina Sieroszewice oraz Gmina i Miasto Błaszki. Leżą one w obrębie województw wielkopolskiego i łódzkiego, a administracyjnie należą do powiatów: kaliskiego, ostrowskiego i sieradzkiego. Siedziba Stowarzyszenia mieści się w miejscowości Brzeziny, przy ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny. Stowarzyszenie dysponuje stroną internetową www.dlugoszkrolewski.org.pl oraz posiada swój profil na portalu społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/dlugoszkrolewski/?ref=hl>).

Źródło: opracowanie własne

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Długosz Królewski” leży w prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Niziny Środkowopolskiej w obrębie makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej oraz mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej. LGD położona jest na obszarze Kotliny Grabowskiej.

W skład Stowarzyszenia „Długosz Królewski” wchodzi gminy w poniższej tabeli:

Nazwa gminy	Typ gminy	Identyfikator	Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe w dniu 31 grudnia 2013 r.	
			gminy	w tym miasto
Błaszki	Miejsko-wiejska	1014023	14 947	2273
Brzeziny	Wiejska	3007022	5822	-
Sieroszewice	Wiejska	3017072	9650	-
Szczytniki	Wiejska	3007102	7953	-
RAZEM			38 372	2273

Źródło: GUS – Bank Danych Regionalnych

Pierwotnie LGD Stowarzyszenie „Długosz Królewski” zostało zawiązane pomiędzy Gminą Brzeziny oraz Gminą Szczytniki. Inicjatywa powołania lokalnej grupy działania oraz wdrożenia programu LEADER na tym terenie wyszła od samorządów gminnych w roku 2008. W związku z tym przeprowadzono szereg spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, reprezentujących sektor społeczny, gospodarczy i publiczny. Spotkania miały na celu wypracowanie struktury prawnej LGD, zasad jej funkcjonowania oraz założeń lokalnej strategii rozwoju. Zebranie założycielskie Stowarzyszenia „Długosz Królewski” odbyło się 27 stycznia 2009 roku. Na początku 2009 roku Stowarzyszenie liczyło już 52 członków zwyczajnych. W roku 2010 podjęto działania, zmierzające do powiększenia obszaru działania LGD „Długosz Królewski” o teren nowej gminy – Błaszki (woj.

Łódzkie). Budowanie partnerstwa odbywało się poprzez spotkania informacyjne dla władz gminnych, ale przede wszystkim dla mieszkańców. Spotkania te miały na celu przekazanie informacji o programie, zasadach jego działania, możliwościach pozyskiwania środków unijnych. Uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z dnia 27 stycznia 2011 roku do LGD „Długosz Królewski” została przyjęta Gmina i Miasto Błaszki.

Ze względu na niespełnianie podstawowego wymogu dla nowego okresu programowania 2014 – 2020, czyli minimum 30 tys. mieszkańców dla jednej Lokalnej Grupy Działania, poczyniono starania o przyłączenie kolejnych gmin do Stowarzyszenia „Długosz Królewski”. Podjęto w tym celu szereg rozmów i spotkań z władzami gminnymi ościennych samorządów gminnych. W związku z powyższym uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z dnia 15 czerwca 2015 roku do LGD „Długosz Królewski” została przyjęta Gmina Sieroszewice, która wcześniej należała do Stowarzyszenia LGD7 „Kraina Noc i Dni”. Gmina Sieroszewice w latach 2004-2006 brała udział w Pilotażowym Programie Leader +, Schemat I pt. "Partnerstwo - szansą rozwoju obszarów wiejskich" oraz w latach 2007 – 2008 realizowała Pilotażowy Program LEADER + Schemat II, jako członek LGD7 – Kraina Noc i Dni.

Członkowie LGD „Długosz Królewski” posiadają duże doświadczenie w pozyskiwaniu i rozliczaniu projektów unijnych. Realizowali zarówno projekty podobne do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz inne projekty realizowane na obszarach wiejskich. Każda z gmin realizowała projekty w ramach PROW 2007 – 2013, a oto przykłady:

Gmina Brzeziny:

1. Rozbudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Brzezinach (I-II etap) – 381 523,91 zł
2. Rozbudowa stacji uzdatniania wody oraz ścieków kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzeziny – 177 377,00 zł.

Gmina i Miasto Błaszki

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Błaszki – 2 256 001,14 zł
2. Podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych centrum wsi Kamienna Wieś poprzez modernizację Wiejskiej Świetlicy Środowiskowej i budowę ciągu pieszego oraz miejsc postojowych przy boisku sportowym – 441 930,80 zł

Gmina Szczytniki

1. Budowa Sali gimnastycznej wraz z zapleczem w ramach rozbudowy Zespołu Szkół w Szczytnikach – 461 069,86 zł
2. Rewaloryzacja zabytkowego parku w miejscowości Szczytniki – 379 663,00 zł.

Gmina Sieroszewice

1. Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami i przepompowniami w Gminie Sieroszewice we wsiach Sieroszewice i Psary – 3 492 576,00 zł
2. Budowa infrastruktury tworzącej centrum wsi Sieroszewice – 270 974,00 zł

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Długosz Królewski” zorganizowała w ramach działań aktywizacyjnych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 wiele szkoleń, spotkań i konkursów. Do najważniejszych wydarzeń można zaliczyć imprezę pn. „Smaki LGD”, która odbyła się w trzech edycjach. Każda z edycji miała swój kulinarny temat: „Wariacje na temat ryb”, „Dania z wieprzowiną” oraz „Dania z drobiu”. Podczas „Smaków LGD” przeprowadzono konkursy kulinarne, w których wykazywały się lokalne Koła Gospodyń Wiejskich, prezentując dania charakterystyczne dla naszego regionu i wzbogacając wiedzę o tradycyjnych potrawach. Imprezy z gośćmi specjalnymi jak Jan Kuroń czy Tadeusz Drozda pomogły w promocji regionu i przyczyniły się do wzbogacenia oferty kulinarnej.

Lokalna Grupa Działania zorganizowała również Konkurs Wiedzy o Unii Europejskiej, który odbył się w także w trzech edycjach. Podczas dwuetapowych konkursów uczniowie lokalnych gimnazjów mogli wykazać się wiedzą na temat Unii Europejskiej i zdobyć liczne nagrody. Na głównych zwycięzców czekały nagrody w postaci wyjazdów do Warszawy, podczas których zwiedzano

siedzibę Sejmu i Senatu RP, Muzeum Powstania Warszawskiego czy Centrum Nauki Kopernik. Finaliści ostatniej edycji mieli możliwość wyjazdu do Brukseli.

Stowarzyszenie „Długosz Królewski” było również zaangażowane w prowadzenie warsztatów i szkoleń dla Lokalnych Liderów. Przeprowadzono zajęcia z techniki Decoupage, Sutasz oraz rękodzieła artystyczno-dekoratorskiego. Warsztaty były doskonałą okazją do integracji mieszkańców, wymiany doświadczeń oraz poszerzenia zdolności i umiejętności artystycznych.

Lokalna Grupa Działania „Długosz Królewski” przeprowadziła wraz z LGD7 „Kraina Nocy i Dni” projekt współpracy pn. „Szlakiem dębów i paproci”. Efektem końcowym było powstanie ścieżki rowerowej przebiegającej przez teren obu LGD. Na terenie Stowarzyszenia „Długosz Królewski” powstała ścieżka o długości ok. 80 km wyposażona w miejsca postojowe wyposażone w wiaty, stoły, ławy i stojaki na rowery. Punkt początkowy trasy mieszczący się w Brzezinach został wyrzeźbiony ozdobnie przez lokalnego artystę. Celem projektu była popularyzacja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców oraz uwydatnienie zasobów regionu, krajobrazów i zabytków architektonicznych.

Dziś Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Długosz Królewski” zrzesza 106 partnerów, reprezentujących 3 sektory:

a) Publiczny – 44,

b) Społeczny/mieszkańcy – 36, w tym mieszkańcy - 21

c) Gospodarczy – 26.

Wykaz członków Stowarzyszenia aktualny na dzień 30.11.2015 r. zawiera tabela 1.

Tabela 1 Wykaz członków Stowarzyszenia „Długosz Królewski” na dzień 30.11.2015r.

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentowana Gmina	Reprezentowany sektor	Rodzaj prowadzonej działalności
1.	Zbigniew Słodowy	Gmina Brzeziny	Publiczny	Zastępca Wójta Gminy Brzeziny
2.	Robert Marszałek	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik Administracji samorządowej
3.	Ewa Kłysz	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik Administracji samorządowej
4.	Mirosław Żurawski	Gmina Brzeziny	Społeczny	Prezes klubu sportowego OLIMPIA
5.	Piotr Wolarz	Gmina Brzeziny	Publiczny	Prezes ZOK
6.	Piotr Łuczak	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji samorządowej
7.	Krzysztof Niedźwiedzki	Gmina Brzeziny	Publiczny	Wójt Gminy Brzeziny

8.	Grzegorz Biernacik	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Sołtys wsi Wrząca
9.	Zdzisław Figas	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Sołtys wsi Piegonisko-Wieś, rolnik
10.	Stanisław Walaszczyk	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Radny Gminy Brzeziny
11.	Marian Kasperski	Gmina Brzeziny	Publiczny	Sekretarz Gminy Brzeziny
12.	Jerzy Pałaś	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji publicznej
13.	Lucja Kowalczyk	Gmina Brzeziny	Spółeczny	Prezes Koła Emerytów i Rencistów
14.	Zofia Bednarek	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Właściciel gospodarstwa agroturystycznego
15.	Andrzej Hewiński	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Sołtys wsi Brzeziny
16.	Leon Humen	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Emeryt
17.	Ewa Szurczak	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
18.	Lilia Marciniak	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji samorządowej
19.	Teresa Waszak	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji publicznej
20.	Aleksandra Adamus	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji publicznej

21.	Bernadeta Bożek	Gmina Brzeziny	Społeczny	Emeryt, członek Koła Emerytów i Rencistów
22.	Ewa Wabnik	Gmina Brzeziny	Publiczny	Skarbnik Gminy Brzeziny
23.	Małgorzata Sułek	Gmina Brzeziny	Społeczny	Członek KGB Brzeziny
24.	Przemysław Sułek	Gmina Brzeziny	Publiczny	Dyrektor GOK-u
25.	Lucjan Witoń	Gmina Brzeziny	Przedsiębiorca	Własna działalność gospodarcza
26.	Karol Bakacz	Gmina Brzeziny	Publiczny	Przewodniczący Rady Gminy Brzeziny
27.	Marcin Przybył	Gmina Brzeziny	Społeczny	Członek OSP Brzeziny
28.	Krzysztof Sowa	Gmina Brzeziny	Społeczny	Członek OSP Brzeziny
29.	Julianna Majas	Gmina Szczytniki	Społeczny	Członek KGW Kuczewola
30.	Grażyna Sowa	Gmina Szczytniki	Publiczny	Pracownik administracji publicznej
31.	Małgorzata Majas	Gmina Szczytniki	Społeczny	Pracownik biblioteki
32.	Grzegorz Ostrowski	Gmina Szczytniki	Przedsiębiorca	Własna działalność gospodarcza
33.	Andrzej Kupaj	Gmina Szczytniki	Publiczny	Radny Gminy Szczytniki
34.	Marek Albrecht	Gmina Szczytniki	Publiczny	Wójt Gminy Szczytniki
35.	Stanisław Matuszak	Gmina Szczytniki	Społeczny	Własna działalność gospodarcza
36.	Alicja Skrzybalska	Gmina Szczytniki	Mieszkaniec	Nauczyciel

37.	Kazimierz Bączyk	Gmina Szczytniki	Publiczny	Radny Gminy Szczytniki
38.	Stanisław Błaszkwiaak	Gmina Szczytniki	gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
39.	Małgorzata Bloch	Gmina Szczytniki	Publiczny	Skarbnik Gminy Szczytniki
40.	Mariusz Janiak	Gmina Szczytniki	publiczny	Dyrektor GOK-u
41.	Iwona Dębicka	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Pracownik administracji publicznej
42.	Krzysztof Stępiński	Miasto i Gmina Błaszki	Gospodarczy	Rolnik
43.	Elżbieta Wągrowka	Miasto i Gmina Błaszki	Gospodarczy	Rolnik
44.	Teofil Bialik	Miasto i Gmina Błaszki	Mieszkaniec	Emeryt, członek OSP
45.	Barbara Binek	Miasto i Gmina Błaszki	Gospodarczy	Właściciel gospodarstwa agroturystycznego
46.	Paweł Pluta	Miasto i Gmina Błaszki	Społeczny	Pracownik Miejsko-Gminnej Spółki Wodnej
47.	Ewa Klimaszewska	Miasto i Gmina Błaszki	Społeczny	Członek KGW Brończyn
48.	Magdalena Salamon	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Pracownik administracji publicznej

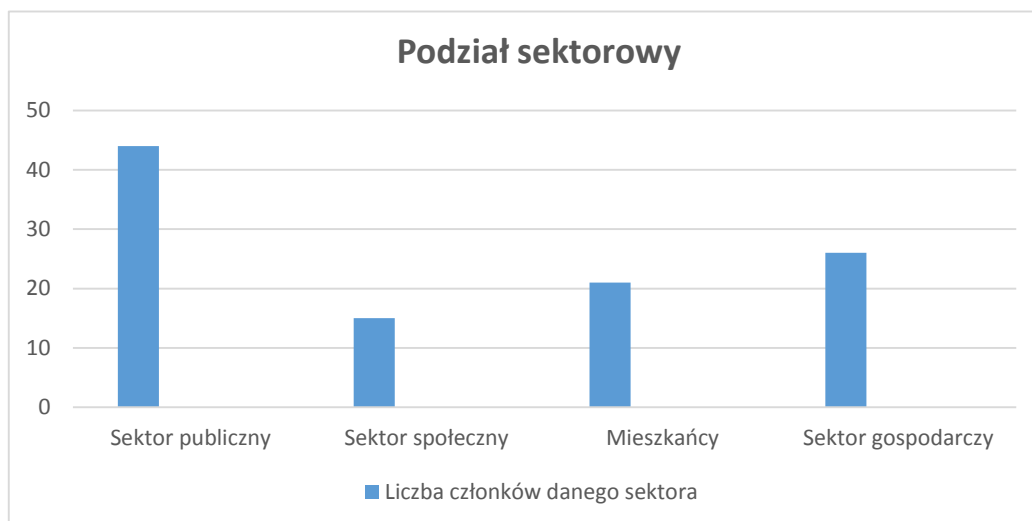
49.	Andrzej Melka	Miasto i Gmina Błaszki	Społeczny	Członek OSP
50.	Zygmunt Nieć	Miasto i Gmina Błaszki	Mieszkaniec	Emeryt
51.	Elżbieta Trzeciak	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Skarbnik Gminy i Miasta Błaszki
52.	Piotr Świdorski	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Sekretarz Powiatu Sieradzkiego
53.	Agnieszka Bieńkowska	Miasto i Gmina Błaszki	publiczny	Radna Gminy i Miasta Błaszki
54.	Zdzisława Głomb	Miasto i Gmina Błaszki	Mieszkaniec	Emeryt
55.	Dariusz Wawrzyniak	Gmina Szczytniki	Publiczny	Z-ca Wójta Gminy Szczytniki
56.	Piotr Szczepaniak	Gmina Szczytniki	Publiczny	Radny Gminy Szczytniki
57.	Krzysztof Majdański	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Rolnik
58.	Urszula Młynek	Gmina Szczytniki	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
59.	Piotr Zimny	Gmina Szczytniki	Publiczny	Radny Gminy Szczytniki
60.	Katarzyna Juszczak	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
61.	Karolina Wągrowska	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
62.	Sylwester Wągrowski	Miasto i Gmina Błaszki	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
63.	Marcin Gaworkiewicz	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza

64.	Karol Rajewski	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Burmistrz Gminy i Miasta Błaszki
65.	Jacek Walczak	Miasto i Gmina Błaszki	Publiczny	Sekretarz Gminy i Miasta Błaszki
66.	Małgorzata Gaworkiewicz	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Nauczyciel
67.	Karol Kowalski	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
68.	Jerzy Kowalski	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Radny Gminy Sieroszewice
69.	Paweł Siwak	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Radny Gminy Sieroszewice
70.	Stanisław Płomiński	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Radny Gminy Sieroszewice
71.	Jerzy Kasprzak	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Radny Gminy Sieroszewice
72.	Małgorzata Matuszewska	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Radna Gminy Sieroszewice
73.	Anna Ławrynowicz	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
74.	Czesław Berkowski	Gmina Sieroszewice	Publiczny	Wójt Gminy Sieroszewice
75.	Danuta Lubryka	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
76.	Maciej Marciniak	Gmina Sieroszewice	Mieszkaniec	Rencista
77.	Piotr Rymarz	Gmina Sieroszewice	gospodarczy	Własna działalność gospodarcza

78.	Henryk Rosa	Gmina Sierszewice	Mieszkaniec	Sołtys
79.	Tadeusz Zatylny	Gmina Sierszewice	Gospodarczy	Rolnik
80.	Marian Pustkowski	Gmina Sierszewice	społeczny	Prezes Gminnego Związku kółek i Organizacji Rolniczych
81.	Wojciech Andrzejewski	Gmina Sierszewice	Publiczny	Radny Gminy Sierszewice
82.	Bernadeta Biała	Gmina Sierszewice	Publiczny	Radna Gminy Sierszewice
83.	Waldemar Skorupa	Gmina Sierszewice	Społeczny	-
84.	Krystyna Kois- Jaźwiec	Gmina Sierszewice	Publiczny	Radna Gminy Sierszewice
85.	Anna Mituła	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Nauczyciel
86.	Arkadiusz Kuświk	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Sołtys wsi Jagodziniec
87.	Sylwia Lazarek	Gmina Brzeziny	Publiczny	Radna Gminy Brzeziny
88.	Czesława Sodolska	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Emeryt
89.	Renata Niedźwiedzka	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Nauczyciel
90.	Ryszard Lubryka	Gmina Sierszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
91.	Sylwester Adamus	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Sołtys wsi Pieczyska
92.	Ilona Pejaś	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Bezrobotna
93.	Sylwester Nowak	Gmina Brzeziny	Publiczny	Radny Gminy Brzeziny

94.	Marek Pejaś	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji publicznej
95.	Jacek Wabnik	Gmina Brzeziny	Publiczny	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Aleksandrii
96.	Krzysztof Portasiak	Gmina Sieroszewice	Społeczny	Kurkowe Bractwo Strzeleckie
97.	Grzegorz Stępiak	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
98.	Marek Michalczak	Gmina Sieroszewice	Mieszkaniec	-
99.	Witold Pawlik	Gmina Brzeziny	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
100.	Sylwester Łakomiak	Miasto i Gmina Błaszki	Gospodarczy	Rolnik
101.	Tomasz Rosiak	Miasto i Gmina Błaszki	Mieszkaniec	Student
102.	Krzysztof Krawczyk	Gmina Brzeziny	Mieszkaniec	Pracownik Zakładu Usług Leśnych Solar
103.	Justyna Pietrucha-Braszak	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
104.	Roman Kupijaj	Gmina Sieroszewice	Gospodarczy	Własna działalność gospodarcza
105.	Mariola Karolak	Gmina Sieroszewice	Mieszkaniec	Sołtys wsi Westrza
106.	Angelika Filipowska	Gmina Brzeziny	Publiczny	Pracownik administracji publicznej

Podział sektorowy Członków Stowarzyszenia przedstawia poniższy wykres:

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia jego władzami są:

- a) Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia,
- b) Zarząd Stowarzyszenia,
- c) Rada Stowarzyszenia,
- d) Komisja Rewizyjna.

Podczas Walnego Zgromadzenia członków w dniu 19 października 2015r. dla prawidłowego funkcjonowania LGD wybrano nowe składy organów decyzyjnych. I tak Zarząd stanowi sektor publiczny dlatego dla spełnienia wymagań opisanych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku artykuł 32 ust 2 ppkt b) w statucie powołano Zespół przy zarządzie składający się z Prezes, Pracownika biura i członka Rady.

Tabela 2 Skład i reprezentatywność Zarządu Stowarzyszenia

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Reprezentowana gmina	Reprezentowany sektor
1.	Zbigniew Słodowy	Prezes Zarządu	Brzeziny	Publiczny
2.	Paweł Siwak	Wiceprezes Zarządu	Sieroszewice	Publiczny
3.	Karol Rajewski	Wiceprezes Zarządu	Błaszki	Publiczny
4.	Małgorzata Bloch	Skarbnik Zarządu	Szczytniki	Publiczny

Rada zgodnie z zapisami legislacji krajowej i europejskiej spełnia wymagania wynikające z równowagi sektorów i wpływu grup interesów. Skład Rady pokazuje poniższa tabela.

Tabela 3 Skład i reprezentatywność Rady Stowarzyszenia

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Reprezentowana gmina	Reprezentowany sektor
1.	Krzysztof Niedźwiedzki	Przewodniczący Rady	Brzeziny	Sektor publiczny
2.	Lucja Kowalczyk	Członek Rady	Brzeziny	Sektor społeczny
3.	Bernadeta Bożek	Członek Rady	Brzeziny	Mieszkaniec
4.	Grzegorz Biernacik	Członek Rady	Brzeziny	Mieszkaniec
5.	Iwona Dębicka	Wiceprzewodnicząca Rady	Błaszki	Sektor publiczny

6.	Sylwester Łakomiak	Członek Rady	Błaszki	Sektor gospodarczy
7.	Tomasz Rosiak	Członek Rady	Błaszki	Mieszkaniec
8.	Marek Albrecht	Wiceprzewodniczący Rady	Szczytniki	Sektor publiczny
9.	Alicja Skrzybalska	Członek Rady	Szczytniki	Mieszkaniec
10.	Grzegorz Ostrowski	Członek Rady	Szczytniki	Sektor gospodarczy
11.	Justyna Pietrucha – Braszak	Członek Rady	Szczytniki	Sektor gospodarczy
12.	Czesław Berkowski	Wiceprzewodniczący Rady	Sieroszewice	Sektor publiczny
13.	Ryszard Lubryka	Członek Rady	Sieroszewice	Mieszkaniec
14.	Roman Kupijaj	Członek Rady	Sieroszewice	Sektor gospodarczy
15.	Mariola Karolak	Członek Rady	Sieroszewice	Mieszkaniec

Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym oraz wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

Funkcjonowanie Stowarzyszenia regulowane jest dokumentami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi. Do najważniejszych dokumentów zewnętrznych należą:

- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005,
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020,
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności,
- rozporządzenia wykonawcze do ww. przepisów prawa.

Powyższe dokumenty stanowią prawo obowiązujące lgd, stąd przyjmując poszczególne wewnętrzne regulaminy i procedury stosowano się do zasady niepowielania w nich przepisów, które wynikają z prawa krajowego lub europejskiego.

Do najważniejszego dokumentu wewnętrznego należy statut, który określa zadania poszczególnych organów. Warto wspomnieć, że jasno zostało rozdzielona funkcja zarządcza od decyzyjnej, w § 24 pkt 11 Statutu precyzuje, że „Członek Rady Projektowej nie może być jednocześnie członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej”. Organami decyzyjnymi w LGD są: Walne Zgromadzenie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna oraz Rada Projektowa. Dla spełnienia wymagań opisanych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku artykuł 32 ust 2 ppkt b) decyzje wynikające z zapisów artykuł 34 ust 3ppkt a –e oraz g **wykonuje zespół wspomagający pracę zarządu reprezentujący wszystkie sektory** (zapis § 28 pkt 1 ppkt h) Statutu) a prace opisane w ppkt f) wykonuje Rada. Organem kontroli i nadzoru uprawnionym do przeprowadzania kontroli całokształtu działalności Stowarzyszenia jest Komisja

Rewizyjna. Każdy z wymienionych organów posiada swój Regulamin organizacyjny dokładnie opisujący zasady i procedury funkcjonowania. Regulaminy są załącznikami do wniosku o wybór LSR, a ich zapisy zapewniają przejrzystość, jawność działania i podejmowania decyzji.

Tabela 4 Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania LGD Długosz Królewski:

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie
1.	Statut LGD	- zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym - kompetencje i podział obowiązków poszczególnych organów i ich podstawowe zasady funkcjonowania
2.	Regulamin organu decyzyjnego Rady Projektowej	- zasady i warunki członkostwa w organie decyzyjnym - procedury wyboru członków organu decyzyjnego - zasady oceny wniosków przez organ decyzyjny - zasady zwoływania posiedzeń organu decyzyjnego - zasady wynagradzania członków organu decyzyjnego
3.	Regulamin biura LGD wraz zasadą udzielania zamówień	- opis trybu pracy - struktura organizacyjna LGD - opis stanowisk, zakresy obowiązków, sposób zatrudnienia - zasady pracy - opis sposobu weryfikacji jakości pracy w obrębie doradztwa - zasady podnoszenia kompetencji i wiedzy - wartość zamówienia do którego ma zastosowanie regulamin - tryby udzielania zamówień publicznych i ich zasady
4.	Regulamin Zarządu	- opis trybu pracy Zarządu - zasady podejmowania uchwał przez Zarząd - wykaz spraw i zadań do których upoważniony jest Zarząd

Inne dokumenty wewnętrzne Stowarzyszenia to:

- Procedura wyboru i oceny grantobirców w ramach wdrażania LSR na lata 2014-2020, która przyjmowana i zmieniana jest uchwałą Rady Programowej, określająca szczegółowo procesy zachodzące podczas przeprowadzanego konkursu grantowego, jak również kompetencje i obowiązki poszczególnych organów statutowych, pracowników Stowarzyszenia związane z prawidłowym jego przeprowadzeniem,
- Procedura wyboru i oceny operacji w ramach wdrażania LSR na lata 2014-2020, która przyjmowana i zmieniana jest uchwałą Rady Programowej, określająca szczegółowo procesy zachodzące podczas przeprowadzanego naboru wniosków o udzielenie wsparcia na operacje, jak również kompetencje i obowiązki poszczególnych organów statutowych, pracowników Stowarzyszenia związane z prawidłowym jego przeprowadzeniem,
- Regulamin Pracy Rady Programowej, który przyjmowany i uchwalany jest uchwałą Rady Programowej, określający szczegółowo: sposób zwoływania, przeprowadzania i dokumentowania posiedzeń Rady Programowej, jak również sposób głosowania w trakcie przeprowadzanej oceny rozpatrywanych wniosków,
- Procedura ustalania kryteriów wyboru grantobirców i ich zmiany, która przyjmowana i zmieniana jest uchwałą Rady Programowej, określająca szczegółowo obowiązki i kompetencje organów statutowych i pracowników Stowarzyszenia w trakcie ustalania kryteriów wyboru grantów,
- Procedura ustalania kryteriów wyboru operacji i ich zmiany, która przyjmowana i zmieniana jest uchwałą Rady Programowej, określająca szczegółowo obowiązki i kompetencje organów statutowych i pracowników Stowarzyszenia w trakcie ustalania kryteriów wyboru.

RODZIAŁ II PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność to oddolne podejście do budowania lokalnej społeczności poprzez wszelkie działania mające na celu aktywizację, w tym gospodarczą, wzmacnianie więzi, budowanie potencjału, zarówno jednostek jak i społeczności. Wdrażając Lokalną Strategię Rozwoju w latach 2014 - 2020 Igd będzie wzmacniać spójność obszaru i pobudzać mieszkańców do działania na jego rzecz. Partycypacja ma w tym kontekście duże znaczenie, buduje poczucie odpowiedzialności i jest katalizatorem rozwoju. Powoduje, że ludzie czują się potrzebni i zaangażowani. Takie podejście gwarantuje wykorzystanie cennych rodzimych zasobów wiedzy oraz doświadczenia poszczególnych członków społeczności, wymaga świadomości i przekonanie, że poprzez udział w podejmowaniu decyzji mamy wpływ na kształtowanie najbliższego otoczenia. Tworzenie strategii w oparciu o lokalne uwarunkowania, z uwzględnieniem specyfiki i unikatowości lokalnej struktury społecznej, otoczenia, kultury i przy udziale lokalnej społeczności stwarza dużo większe szanse na skuteczne jej wdrażanie.

Igd opracowało Lokalną Strategię Rozwoju we własnym zakresie. Niniejszy dokument przygotowano w oparciu o doświadczenie zdobyte przy wdrażaniu programu oś 4 Leader (2007 – 2013), jak również dzięki ścisłej współpracy ze wszystkimi grupami interesu, jakie funkcjonują na obszarze Igd.

Rozpoczynając prace nad LSR wyróżniono trzy główne etapy w procesie jej powstawania. Były to: diagnoza obszaru, analiza SWOT oraz etap formułowania celów.

Każdy z nich miał swoją specyfikę i dlatego użyte zostały różne metody partycypacji, aby jak najefektywniej komunikować się ze stronami w procesie tworzenia strategii. Lokalna społeczność wzięła udział w każdym z ww. etapów.

Na każdym etapie przygotowywania i konsultowania strategii dokonywano przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji. Powołano Zespołu ds. opracowania LSR na lata 2014-2020, w jego skład weszli przedstawiciele JST, ngo i przedsiębiorcy oraz pracownicy Igd. Informacje o sposobie uwzględnienia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji zamieszczone zostały w poszczególnych rozdziałach strategii.

Etap I – diagnoza obszaru.

W opracowaniu strategii na lata 2014 – 2020, szczególna waga została przyłożona do diagnozy obszaru. Właściwa analiza sytuacji wyjściowej była kluczowa dla prawidłowego sformułowania celów jakie stawia sobie Igd na najbliższe lata. Dlatego, na etapie diagnozy, Stowarzyszenie oprócz prac własnych korzystało z wsparcia eksperckiego i badań publicznych np. Diagnoza Społeczna Polski. W ramach aktywności mających na celu zebranie niezbędnych informacji zrealizowane zostały między innymi:

- Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) – objęły pracowników Stowarzyszenia, zarządu i rady którzy są również mieszkańcami obszaru Igd (15 osób, 21.05.2015 r.);
- Zogniskowane wywiady grupowe (FGI) – 2 badania w grupach focusowych – Zarząd oraz Rada Programowa (łącznie 12 osób, 21.05.2015 r.);
- Warsztaty konsultacyjne, których uczestnikami byli mieszkańcy i przedstawiciele ngo, zrealizowane w poszczególnych gminach (17i 18.08.2015 r - Brzeziny (budynek GOK), Szczytniki (sala OSP w Szczytnikach), Sieroszewice (GOK w Sieroszewicach), Błazki (CK w Błazkach) – razem 56 osób);
- Ankieta - jeden z ważniejszych elementów włączenia mieszkańców na etapie diagnozy ze względu na skalę, zasięg i zakres konsultacji. Przeprowadzona została przez pracowników Igd, z zachowaniem zasady losowości na reprezentatywnej grupie mieszkańców obszaru (06/07.2015 r. – 150 osób);
- Arkusz pomysłów - zastosowany jako forma konsultacji dotyczącej potrzeb. Badanie przeprowadzono wśród jednostek samorządu terytorialnego i mieszkańców (07.2105 r. uzyskując informację zwrotną z 4 gmin a w 08.2015 r., odpowiedziało 12 mieszkańców);

•Grupy Przedstawicielskie – metoda została wykorzystana w odniesieniu do przedsiębiorców z obszaru lgd, zorganizowano 2 spotkania (03.09.2015 r. oraz 19.10.2015 r. w Brzezinach -22 osób);

Dzięki tak różnorodnym metodom partycypacji uzyskano szczegółowy obraz sytuacji na obszarze lgd. Ankiety, spotkania i konsultacje zapewniły reprezentację wszystkich grup interesów, co przełożyło się na obiektywizm oceny, a uzyskane informacje pozwoliły określić główne problemy i potrzeby, zidentyfikować grupy potrzebujące wsparcia oraz zweryfikować sposoby i kanały komunikacji.

Etap II – analiza SWOT.

Na tym etapie wykorzystano 4 metody partycypacji. Były to:

•Konsultacje Pisemne – metoda skierowana do JST, ankieta / formularz do wypełnienia w standardowym formacie tabeli SWOT (informacja zwrotna z 4 gmin);

•Panel Ekspertów – grupa powołana jako zespół ds. opracowania LSR 2014 – 2020. Jednocześnie, wszyscy członkowie zespołu byli mieszkańcami obszaru lgd. Tak dobrana grupa przedstawicieli, reprezentowała różne grupy interesu spełniając rolę ekspercką dzięki doświadczeniu w różnych dziedzinach życia społecznego (forma konsultacji – spotkanie/diskusja (03.09.2015 r. oraz 19.10.2015 r. w Brzezinach -22 osób);

•Punkty Konsultacyjne – zorganizowany w każdej z gmin obszaru lgd, metoda adresowana do mieszkańców i przedstawicieli ngo z terenu danej gminy. Formą zbierania informacji była dyskusja zawierająca pytania otwarte (co w gminie się podoba, co się nie podoba, co jest szansą na rozwój, a co zagrożeniem). Dаты konsultacji i liczba wypełnionych ankiet: Błaszki 29.08.2015r, Brzeziny 30.08.2015, Strzyżew i Szczytniki 13.09.2015r. – razem 50 osób) .

•Spotkania konsultacyjne – dyskusja w postaci stolików tematycznych wraz z możliwością przekazania uwag, komentarzy, uzupełnień (19.10.2015 r.). Liczba osób – 12.

Użycie powyższych metod włączenia społecznego na etapie analizy SWOT wykazało, iż partycypacja nie jest jednakowo skuteczna na wszystkich etapach procesu. O ile w gronie ekspertów oraz JST uzyskano oczekiwany wkład w analizę, o tyle wśród mieszkańców ten obszar był trudny do zdefiniowania, a określenie szans, czy zagrożeń nastroczało trudności. Pomimo dużej liczby uzyskanych ankiet, informacje w nich zawarte nie wniosły informacji innych niż uzyskane od tej grupy społecznej na etapie diagnozy.

Etap III – formułowanie celów.

Na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT zostały sformułowane cele dla lokalnej strategii rozwoju na lata 2014 - 2020 oraz określone przedsięwzięcia, które zgodnie z uzyskanymi informacjami zostały uznane za kluczowe dla ich osiągnięcia. Na tym etapie, w celu ich weryfikacji skorzystano z poniższych metod:

•Panel Ekspertów – spotkanie 02.12.2015 r., Brzeziny, 22 osoby, wnioski z panelu zostały przekazane do wszystkich jego członków;

•Budżet partycypacyjny – działanie dotyczyło priorytetyzacji obszarów zgłoszonych w ramach Arkusza Pomysłów przez organizacje pozarządowe na etapie diagnozy obszaru. Przeprowadzono głosowanie na spotkaniu 02.12.2015 - liczba oddanych głosów – 122.

•Spotkania konsultacyjne z mieszkańcami – forma dyskusji warsztatowej (Brzeziny – 21.11.2015-132 osób)

•Wywiady pogłębione – działanie zrealizowane przez zarząd, spotkania zostały przeprowadzone z każdym z wójtów i pracowników odpowiedzialnych za inwestycje gmin należących do lgd, a ich rezultatem było uzyskanie w formie pisemnej informacji na temat działań, którymi w ramach wdrażania lsr są zainteresowane JST;

•Konsultacje społeczne – działanie objęło prezentację i dyskusję na temat zaplanowanych przedsięwzięć oraz zadań możliwych do realizacji w ich zakresie. W spotkaniu wzięły udział 132 osoby - członkowie Stowarzyszenia reprezentujący wszystkie grupy interesu (sektor publiczny – wójtowie i osoby reprezentujące gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i mieszkańcy. Termin i miejsce: 21.12.2015 r., Brzeziny; w ramach nadzwyczajnego walnego zebrania członków).

Włączenie lokalnej społeczności na trzecim etapie opracowania lsr spotkało się z dużym zainteresowaniem oraz odzewem. Wybór priorytetów spośród listy zidentyfikowanych obszarów, które w różnym zakresie wymagają wsparcia lub interwencji był istotny dla mieszkańców i innych grup interesu z obszaru lsr. Metody partycypacji były dobrane właściwie, a formy zbierania danych odpowiadały uczestnikom wydarzeń. Zarówno Panel ekspertów jak i spotkania konsultacyjne z mieszkańcami dały możliwość dyskusji nad sformułowaniem celów i przedsięwzięć. Pozostałe metody pozwoliły na wyłonienie zagadnień najbardziej istotnych poprzez analizę wyników ilościowych. Były one również podstawą do alokacji środków w budżecie lsr w sposób, który zapewnia realizację zadań najistotniejszych z punktu widzenia poszczególnych grup interesu obszaru lgd.

Społeczność lokalna będzie angażowana również na etapie wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii. Już w poprzednim okresie programowania przyjęta została zasada corocznego przedstawiania na sesjach rad poszczególnych gmin sprawozdania z działalności Stowarzyszenia, wdrażania LSR, jak również planów na kolejny rok. Spotkania te będą kontynuowane w nowym okresie programowania. Ponieważ w sesjach oprócz radnych uczestniczą sołtysi, dyrektorzy jednostek organizacyjnych gminy, mieszkańcy, to jest to najskuteczniejszy w naszej ocenie sposób cyklicznego zbierania oczekiwań dot. sposobu pracy i wdrażania LSR, jak również oceny dotychczasowych działań.

Oczekujemy, iż osoby które włączyły się w proces tworzenia strategii będą również zainteresowane uczestnictwem w kolejnych etapach związanych z jej realizacją. Zakładamy, iż zaplanowane aktywności będą angażowały lokalną społeczność, a dostosowanie metod przekazywania informacji i uzyskiwania informacji zwrotnej pozwoli na systematyczne zwiększanie zainteresowania tego rodzaju udziałem w życiu lokalnej społeczności. Istotne jest włączenie w proces decydowania o wprowadzaniu ewentualnych zmian. Coraz szersze stosowanie metod partycypacji w różnych aspektach życia powinno prowadzić do budowania świadomości, iż procesy zachodzące w naszym otoczeniu mają swoje przyczyny i skutki (np. trudna sytuacja na rynku pracy nie jest stanem samym w sobie, ale jest skutkiem czegoś i do czegoś prowadzi, a interwencje podejmowane w tym zakresie mają przełożenie na zmianę sytuacji).

Dzięki partycypacji spodziewamy się osiągnąć zmianę zachowań i zwiększenie aktywności mieszkańców obszaru. Strategia, która powstała przy udziale lokalnej społeczności ma szansę ją zmobilizować do dalszego działania, gdyż ludzie chętniej organizują się wokół problemów, które uważają za istotne. Ponadto lokalna społeczność jest świadoma specyficznych okoliczności i uwarunkowań, w oparciu o nie proponuje skuteczne i lepsze ekonomicznie rozwiązania. Pytanie o opinie i pomysły może dać nowe spojrzenie na realizowane zadania, także w trakcie wdrażania strategii. Zawsze istnieje szansa na nowe podejście i zmianę dotychczasowych, standardowych metod. Partycypacja jest szansą na innowacje, jeżeli tylko zachęcimy do włączenia się i wyrażenia opinii osoby, które na co dzień nie zajmują się danym obszarem. Aby zapewnić efektywne wdrażanie lsr zaplanowane zostały działania związane z monitorowaniem, które zakładają partycypację w poszczególnych obszarach wdrażania strategii. Działania te będą realizowane zgodnie z założeniami, a wnioski z interakcji z beneficjentami strategii będą uwzględniane na bieżąco. Dodatkowo, takie podejście pozwoli wypracować najefektywniejsze metody partycypacji w odniesieniu do poszczególnych grup interesu i zakresu współpracy.

ROZDZIAŁ III DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup.

Podczas badania ewaluacyjnego LGD aż 68 % ankietowanych oceniło, iż najważniejszą potrzebą jest poprawa sytuacji na rynku pracy. Stąd jako wniosek przyjęty z konsultacji uznano, że grupą szczególnie istotną z punktu widzenia poprawy sytuacji na rynku pracy i realizacji LSR są przedsiębiorcy oraz osoby planujące uruchomienie działalności gospodarczej, gdyż to oni tworzą miejsca pracy. W celu wsparcia wskazanych grup przyjęto instrumenty w postaci dotacji na

założenie lub rozwijanie działalności gospodarczej. Realizowane będzie również przedsięwzięcie którego celem będzie kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych.

Ponadto we wspomnianym badaniu mieszkańcy wskazali, iż grupami defaworyzowanymi na obszarze LGD są: **młodzież po ukończeniu szkoły, która nie może znaleźć zatrudnienia (22% wskazań), osoby w wieku 55+ (29%) i kobiety, które pozostają długotrwale bez pracy po urodzeniu dziecka (18%)**. W celu wsparcia grup defaworyzowanych zostały przygotowane kryteria wyboru operacji, które preferują osoby z tych grup. Analizując statystyki liczby osób bezrobotnych i liczby osób pracujących na obszarze LGD można stwierdzić, iż sytuacja kobiet jest trudniejsza. Mężczyźni stanowią mniejszą grupę bezrobotnych niż kobiety. W związku z powyższym w stosowanych kryteriach wyboru zastosowano preferencje dla kobiet, aby zwiększyć ich szanse na poprawę sytuacji na rynku pracy.

Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości (w tym przedsiębiorczości społecznej), branż z potencjałem rozwojowym (informacja o branżach gospodarki mających kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru).

Według danych GUS w 2014 r. na terenie objętym LSR było zarejestrowanych 236 przedsiębiorstw. Z czego przewaga to mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, zatrudniające zazwyczaj nie więcej niż 9 osób. Tendencja taka jest charakterystyczna dla całego obszaru planowanego do objęcia LSR. Tylko nieliczne przedsiębiorstwa na tym terenie zatrudniają więcej niż kilkanaście osób. Znamienne jest, że wśród największych pracodawców całego obszaru są gminy tworzące miejsce pracy w swych jednostkach organizacyjnych. Dominacja mikroprzedsiębiorstw jest charakterystyczna dla każdej z gmin objętej LSR co stanowi o spójności gospodarczej obszaru. Na podstawie liczby zarejestrowanych podmiotów ze względu na wielkość prowadzonej działalności pod względem liczby zatrudnionych osób widać tendencję wzrostową jedynie w grupie mikroprzedsiębiorstw. W 2014 r. w lokalnej gospodarce dominowały firmy wpisane do rejestru REGON w Sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wylączając motocykle, stanowią one 32,21% zarejestrowanych firm. Następną grupę stanowią firmy z Sekcji F- Budownictwo - 19,72% firm. Trzecią najliczniejszą grupę firm stanowią firmy z Sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe 10,15%. Analizując dane statystyczne dla wszystkich 4 gmin wchodzących do obszaru objętego LSR w latach 2009-2014 można stwierdzić, iż są to branże dominujące i kluczowe, które najbardziej dynamicznie rozwijają się. Poza drobnymi odchyleniami wynikającymi z indywidualnego charakteru każdej gminy jest to spójna cecha dla wszystkich gmin objętych działaniem LGD. Wysoką pozycję w zestawieniu notują również firmy w sekcjach: A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (3,95%), H Transport i gospodarka magazynowa, M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (3,19) oraz S i T – Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (6,96%).

Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, iż liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych z roku na rok rośnie, co wskazuje na przedsiębiorcze społeczeństwo obszaru LSR. Wskazana cecha podawana była również jako mocna strona w trakcie przeprowadzanych konsultacji SWOT. Mieszkańcy wymieniali również jako mocne strony: dobrze rozwinięte przetwórstwo, liczne firmy budowlane.. W trakcie konsultacji mieszkańcy wskazali jako słabą stronę brak zorganizowanego przetwórstwa rolno-spożywczego, w szczególności przetwórstwa owoców i warzyw. Obszar LGD to tereny rolnicze, na których znaczna część mieszkańców utrzymuje się z rolnictwa. Brak firm z branży przetwórstwa rolno-spożywczego, w szczególności owoców i warzyw utrudnia im zbyt wyprodukowanych płodów rolnych i specjalizację w produkcji rolnej. Wszystko to niekorzystnie wpływa na dochody rolników.

Na bazie analizy powyższych informacji i danych, zdecydowano, że w ramach LSR w sposób szczególny wsparte zostaną firmy z Sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe. Są one w gronie najliczniej występujących na obszarze LGD, w których powstaje najwięcej miejsc pracy, zatem istnieją naturalne czynniki sprzyjające ograniczeniu skutków bezrobocia.

Potrzeby związane z powstaniem lub rozwojem firm przetwórstwa rolno-spożywczego również wpisują się w tę kategorię. Podejście takie zgodne jest z nową polityką UE mającą na celu

reindustrializację Europy, która sprzyja generowaniu stabilnych i wysokochodowych miejsc pracy. Jednym z wniosków przyjętych z konsultacji jest wsparcie przede wszystkim podmiotów generujących więcej miejsc pracy. W tym celu zostanie zastosowane kryterium wyboru operacji, dotyczących inwestycji w przedsiębiorstwach, których zakres działalności odpowiada Sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe.

Opis rynku pracy (poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia – liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym, charakterystyka grup pozostających poza rynkiem pracy).

Porównując dane statystyczne na dzień 31 XII 2013 r. dla obszaru LGD, województwa i całego obszaru Polski widzimy, iż obszar LGD w obszarze rynku pracy ma znacznie trudniejszą sytuację. Na obszarze LGD znaczną grupę stanowią osoby bezrobotne łącznie 1 828 osób co stanowi 10,4 % osób w wieku produkcyjnym analogicznie w województwie wielkopolskim udział bezrobotnych wynosi 6,6% natomiast w Polsce jedynie 8,8 %. Powyższe dane wskazują na konieczność aktywnego działania w obszarze rynku pracy na terenie LGD. Wysokie wskaźniki bezrobocia są charakterystyczne i spójne dla całego obszaru LGD. Analizując statystyki za lata 2012-2014 można stwierdzić, iż po wzroście bezrobocia będącego wynikiem globalnego spowolnienia w 2014 r. zanotowano znaczny spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych. Zanotowane ruchy w liczbie bezrobotnych są analogiczne i spójne dla wszystkich gmin objętych LSR. Ze statystyk podawanych przez GUS wynika również, iż w 2014 r wzrosła liczba osób pracujących, co korzystnie wpływa na lokalny rynek pracy. Obszar LGD ciągle jednak notuje znacznie gorsze wskaźniki, jeśli chodzi o udział liczby bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, w stosunku do województwa świętokrzyskiego i obszaru całej Polski. Interwencja w tym obszarze jest priorytetowym celem LSR, jest to wniosek z konsultacji, który znalazł przełożenie w wielkości budżetu przeznaczanego na przedsięwzięcia związane z rozwojem przedsiębiorczości, jak również kryteria wyboru preferujące podmioty tworzące więcej miejsc pracy.

Przedstawienie działalności sektora społecznego, w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Jak podają dane GUS w ciągu ostatnich lat liczba organizacji pozarządowych na obszarze LGD dynamicznie rośnie. W 2014 r. zarejestrowanych było 56 stowarzyszeń i fundacji. Liczne działania LGD wspierające rozwój III sektora oraz możliwość pozyskania funduszy z UE wpływa korzystnie na formalizowanie działalności grup społecznych. Na podstawie obserwacji własnych można stwierdzić, iż najdynamiczniej rośnie liczba zarejestrowanych Kół Gospodyń Wiejskich, OSP. Organizacja imprez lokalnych, na których swoją działalność artystyczną, kulinarną i społeczną mogą zaprezentować mieszkanki wsi wpływa na promocję tej aktywności społecznej i powoduje wyklukanie się nowych inicjatyw w kolejnych miejscowościach. Analizując liczbę imprez kulturalnych organizowanych w poszczególnych gminach można zauważyć, iż istnieje bezpośrednia korelacja z liczbą powstających KGW. Ponadto na terenie gmin objętych LSR istnieją liczne stowarzyszenia nakierowane na rozwój lokalny swoich miejscowości szczególnie bezpieczeństwa. Problemem utrudniającym im realizowanie różnego rodzaju projektów jest głównie brak wystarczających środków finansowych na pokrycie wkładu finansowego czy realizacja projektów dofinansowanych na zasadach refundacji. Głównym obszarem działalności lokalnych stowarzyszeń są działania aktywizujące lokalną społeczność, organizacja niewielkich imprez lokalnych, integracja lokalnej społeczności, prowadzenie edukacji, kultywowanie lokalnych tradycji. Mimo znacznego wzrostu liczby organizacji pozarządowych nie posiadają one wystarczającego zaplecza merytorycznego i finansowego. Na ten fakt wskazali mieszkańcy podczas konsultacji, określając ten obszar jako słabą stronę w analizie SWOT. Niejednokrotnie lokalne organizacje nie mają szans na uzyskanie dofinansowania zewnętrznego np. z EFS ze względu na brak doświadczenia czy wystarczającego poziomu przychodów w roku poprzedzającym składanie wniosków. Dlatego jako wynik konsultacji między ngo i samorządem gminnym podjęto decyzję, że konkursy będą kierowane do ngo a nie do jest. Co ma odzwierciedlenie w definicji beneficjentów poszczególnych, dalej opisanych, przedsięwzięć.

Wskazanie problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną.)

W trakcie konsultacji społecznych mieszkańcy wskazali, iż słabą stroną obszaru LSR w sferze społecznej jest m.in. odpływ młodych ludzi poza obszar LGD, który wynika z braku perspektyw dla młodzieży. Do słabych stron zaliczono także starzejące się społeczeństwo obszaru LGD. Ponadto jako zagrożenie w sferze społecznej dla rozwoju obszaru LSR wskazano spadek liczby mieszkańców. Powyższe wskazania mają odzwierciedlenie w statystykach GUS dla obszaru LSR za lata 2013-2014, z których jasno wynika iż liczba osób młodych z roku na rok malała, a osób w wieku starszym rosła. Emigracja ludzi młodych, którzy szukają pracy w miejscach z bardziej atrakcyjnym rynkiem pracy przekłada się również na mniejszą liczbę urodzeń na obszarze LSR, co bezpośrednio wpływa na starzenie się społeczności lokalnej. Jediną szansą zatrzymania tego procesu jest tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy na obszarze LSR. W tym celu działania LGD będą nakierowane w głównej mierze na dofinansowanie przedsięwzięć tworzących nowe miejsca pracy lub dodatkowe źródła dochodu dla mieszkańców obszaru LSR.

Podczas procesu konsultowania społecznego mieszkańcy wskazali, iż zagrożeniem dla rozwoju obszaru LSR jest postępujące rozwarstwienie społeczne. Znajduje to odzwierciedlenie w opracowaniach i danych podawanych przez GUS. Według danych GUS w raporcie „Ubóstwo ekonomiczne w Polsce w 2014 r.” Aż 8,2 % osób żyje poniżej ubóstwa skrajnego (minimum egzystencjalnego). Analizując stopę bezrobocia w stosunku do wskaźników województwa można stwierdzić, iż sytuacja ubóstwa na obszarze LSR jest jeszcze trudniejsza. Największym problemem społecznym potęgującym problem ubóstwa jest niewielka ilość dobrze płatnych miejsc pracy. Powyższe czynniki bezpośrednio przekładają się na wzrost rozwarstwienia społecznego.

Na obszarze LSR mieszkańcy mają niewielki dostęp do kultury. Jedinymi miejscami kontaktu z kulturą są Gminne Ośrodki Kultury i świetlice wiejskie, jednak nie we wszystkich gminach funkcjonują tego rodzaju ośrodki. Również świetlice wiejskie nie w pełni zaspokajają potrzeby lokalnych społeczności. Ciągłe wiele miejscowości na obszarze LSR nie posiada takich obiektów. W czasie spotkań konsultacyjnych oraz w przeprowadzonych ankietach (diagnoza i analiza SWOT) mieszkańcy zwracali uwagę, że taki stan rzeczy powoduje brak możliwości skorzystania z oferty kulturalnej, szczególnie dla osób starszych, które są mniej mobilne. Mieszkańcy wskazali również na słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, co utrudnia atrakcyjne spędzanie czasu wolnego. W odpowiedzi na te potrzeby przewidziano cel Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych obszaru dla wzrostu kapitału społecznego, w ramach którego będzie możliwe finansowanie tego rodzaju inwestycji w sferze infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej największym problemem jest słaby rozwój infrastruktury publicznej do rozwoju działalności społeczno-kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej..

Najczęściej spotykaną formą dostępu do wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców LSR są imprezy lokalne organizowane przez gminy lub lokalną społeczność. Jak wskazali mieszkańcy podczas konsultacji na terenie gmin LSR brakuje oferty kulturalnej, sportowej dla osób starszych. Mieszkańcy ocenili jako słabą ofertę zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. Odpowiedzią na te potrzeby jest cel Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego. Wzmocnienie więzi społecznych, które umożliwi finansowanie inicjatyw służących kultywowaniu dziedzictwa lokalnego oraz podnoszących wiedzę ludzi w dziedzinie ochrony środowiska i zmian klimatu.

Wykaz wewnętrznej spójności obszaru LSR (innej niż spójność przestrzenna)

Obszar LSR jest spójny w wielu aspektach. Wszystkie gminy należące do LGD to gminy wiejskie o niewielkim lub znikomym uprzemysłowieniu. Na obszarze LSR dominują mikroprzedsiębiorstwa, których liczba jako jedyna ma tendencje rosnącą. Na terenie wszystkich gmin należących do LGD panuje wysokie bezrobocie, powyżej stopy bezrobocia notowanej dla województwa

świętokrzyskiego i całego kraju. Cechą spójną dla całego obszaru jest fakt, iż w rejestrze bezrobotnych w Urzędach Pracy w każdej gminie liczba mężczyzn stanowi większą grupę bezrobotnych niż liczba kobiet. O pozostałych aspektach spójności wewnętrznej obszaru mowa jest w poszczególnych rozdziałach strategii.

Uwarunkowania kulturowe

Na dziedzictwo kulturowe regionu składają się również tradycje i obrządki ludowe, które możemy jeszcze podziwiać w trakcie uroczystości kościelnych bądź dożynkowych. W ich trakcie występują zespoły ludowe prowadzone przez gminne ośrodki kultury, których członkowie zwykle ubrani są w świętokrzyski bądź małopolski strój ludowy. W ostatnich latach jednym z elementów wszelkich uroczystości rodzinnych, gminnych staje się suto zastawiany tzw. stół wiejski, gdzie pojawiają się tradycyjne wyroby, których receptury pieczołowicie przechowywane i strzeżone są przez poszczególne rodziny.

Na terenie objętym LSR działają następujące ośrodki kultury w każdej z gmin działają Gminne Biblioteki Publiczne wraz z filiami, które uzupełniają sieć ośrodków kulturalnych. Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych na obszarze objętym LSR to imprezy przyciągające rzesze uczestników, nie tylko mieszkańców. Wydarzenia te odgrywają bardzo dużą rolę dla promocji regionu. Przy Gminnych Ośrodkach Kultury działają liczne Koła Gospodyń Wiejskich i OSP. Wszystkie gminy łączy podobny charakter obrzędów i zwyczajów co przekłada się na spójny charakter kulturalny.

ROZDZIAŁ IV ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>W sferze geograficznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • położenie na ważnych szlakach komunikacyjnych, • walory krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające: rozwojowi turystyki, domów spokojnej starości i upraw ekologicznych, • bogate zasoby naturalne (obszary leśne, zasoby geologiczne, żyzne gleby), • liczne zabytki, <p>W sferze społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca aktywność społeczna, • samorząd otwarty na inicjatywy społeczne, • dobrze zorganizowana opieka dla dzieci w wieku przedszkolnym. <p>W sferze infrastruktury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwodociągowanie zdecydowanej większości obszaru. <p>W sferze gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcze społeczeństwo, • dobrze rozwinięte przedsiębiorstwa skali mikro, 	<p>W sferze geograficznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, • niewykorzystany potencjał turystyczny, <p>W sferze społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpływ młodych osób poza obszar LGD, • niski poziom infrastruktury do rozwoju społecznego • niska świadomość ekologiczna, • organizacje pozarządowe posiadające niewystarczającego zaplecze merytoryczne i finansowe, • niska świadomość efektów współpracy lokalnej społeczności, • starzejąca się społeczność obszaru ląd, • brak perspektyw dla młodzieży, • słaba oferta zajęć pozalekcyjnych, • brak oferty kulturalnej, sportowej dla osób starszych. <p>W sferze gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak atrakcyjnych miejsc pracy, • brak zorganizowanego przetwórstwa rolno-spożywczego w szczególności przetwórstwa owoców i warzyw, • zanik lokalnego rzemiosła, • brak ofert pracy dla młodych kobiet, które wychowują małe dzieci.
Szanse	Zagrożenia
<p>W sferze społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrową żywnością, • wzrost atrakcyjności turystycznej województwa, • wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem, • wzrost liczby osób w wieku starszym w Polsce potrzebujących opieki, • moda na osiedlanie się na obszarach wiejskich, • zwiększenie się świadomości o zaletach wynikających ze współpracy. <p>W sferze gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost zamożności Polaków, • zrealizowanie planowanych inwestycji drogowych i komunikacyjnych, • poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu, • malejące bezrobocie, 	<p>W sferze społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby mieszkańców, • rozwarstwienie społeczne, <p>W sferze gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby zadań gmin bez otrzymania dodatkowych środków ograniczające działania rozwojowe, • klęski żywiołowe, • wzrost zainteresowania turystyką zagraniczną, • uciążliwe warunki eksploatacji kopalni, • polityka rolna nie sprzyjająca rozwojowi obszarów wiejskich, • marginalizacja

<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zapotrzebowania na pracowników, • ukierunkowanie polityki UE i Polski na rozwój przemysłu, • zmiana przepisów prawa ułatwiających produkcję i sprzedaż bezpośrednią, • zmiana przepisów prawa ułatwiających powstawanie małych elektrowni ze źródeł odnawialnych, • fundusze UE na rozwój regionalny, • wzrost zainteresowania młodzieży lokalnej szkolnictwem zawodowym, • zmiana przepisów ułatwiająca prowadzenie działalności gospodarczej. 	
--	--

Tabela: Analiza SWOT

Analiza SWOT przygotowywana była przy wykorzystaniu szerokiego wachlarza metod partycypacyjnych począwszy od spotkań, ankiet, a skończywszy na wykorzystaniu dostępnych narzędzi informatycznych na profilu społecznościowym Stowarzyszenia.

W przeprowadzonych ankietach na tym etapie opracowywania LSR mieszkańcy w szczególności wnioskowali na finansowanie inwestycji infrastrukturalnych dot. budowy chodników, dróg, oświetlenia. Ze względu na niezgodność tego zakresu z możliwymi do sfinansowania w ramach PROW 2014-2020 rodzajami przedsięwzięć, wniosek o realizację tego typu działań został odrzucony.

Wśród odrzuconych wniosków składanych na tym etapie należy wymienić również te zależne od czynników zewnętrznych, na które wdrażając lsr nie mamy wpływu, a zależą niejednokrotnie od obowiązujących przepisów prawa czy sposobu jego interpretowania przed administrację publiczną. Najbardziej jaskrawym tu przykładem jest wniosek dotyczący finansowania małych elektrowni fotowoltaicznych, których instalacja miałaby pozytywny wpływ na zapobieganie zmianom klimatycznym, to jednak ze względu na niekorzystne warunki prawne, wniosek o preferowanie tego typu inwestycji został odrzucony, ze względu na duże ryzyko niepowodzenia przy wdrażaniu takie przedsięwzięcia i nie zrealizowania założonych wskaźników produktów.

Zarówno na etapie diagnozy, jak i opracowania analizy SWOT dostrzeżone zostały mocne strony związane z położeniem geograficznym, walorami przyrodniczymi, kulturowymi, historycznymi. Co znalazło odzwierciedlenie w przyjętych celach i przedsięwzięciach, w których założone realizację: inwestycji związanych z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną, projektów grantowych ukierunkowanych na promocję obszaru lsr, promocję gospodarczą regionu czy rozwój rynku produktów i usług lokalnych. Mają one przełożenie na zaproponowane kryteria wyboru operacji i grantobiorców, które preferują wnioski realizowane na obszarach atrakcyjnych turystycznie.

Dane statystyczne, wyniki ankiet prowadzonych na w pierwszym etapie opracowania LSR przedstawione we wcześniejszych rozdziałach jak również powyższa analiza SWOT wskazują na potrzebę wsparcia ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy. Stąd wśród proponowanych kryteriów wyboru operacji kryterium, w którym liczba punktów zależy od wieku osoby ubiegającej się o dofinansowanie. Podobnie jest w przypadku kobiet powracających na rynek pracy po okresie związanym z wychowywaniem dzieci.

Szczegółowe skorelowanie analizy SWOT z diagnozą obszaru, celami, przedsięwzięciami i wskaźnikami zobrazowane zostało w przedstawionej poniżej macierzy logicznej, jak również w poszczególnych rozdziałach strategii.

Zidentyfikowany problem/wyzwanie społeczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Czynniki zewnętrzne mające wpływ
---	-------------------	-------------------------	----------------------------------	---

ekonomiczne				na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
<p>Brak atrakcyjnych miejsc pracy, Brak zorganizowanego przetwórstwa rolno-spożywczego w szczególności przetwórstwa owoców i warzyw. Brak ofert pracy dla młodych kobiet, które wychowują małe dzieci Brak perspektyw dla młodzieży. Odływ młodych osób poza obszar LGD.</p>	<p>ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU I WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH</p>	<p>Wspieranie aktywności gospodarczej oraz Przeciwdziałanie wykluczeniu</p>	<p>Przedsięwzięcie 1.2.1, 1.2.2, 1.3.1</p>	<p>Sytuacja gospodarcza w kraju i za granicą. Pogorszenie się sytuacji gospodarczej może ograniczyć dostępność do kredytów w bankach. Brak możliwości finansowania inwestycji z kredytów, przed złożeniem wniosku o płatność ostateczną i otrzymaniem refundacji może zmniejszyć zainteresowanie potencjalnych beneficjentów ogłaszanymi konkursami. System wdrażania i rozliczania wsparcia otrzymywanego w ramach PROW 2014-2020 r., a w szczególności przewlekłe procedury.</p>
<p>niski poziom infrastruktury do rozwoju społecznego słaba oferta zajęć pozalekcyjnych, brak oferty kulturalnej, sportowej dla osób</p>	<p>ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU I WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY OPARTY NA</p>	<p>Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych</p>	<p>Przedsięwzięcie 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1., 2.2.2, 2.2.3, 1.1.1</p>	<p>Słaba infrastruktura publiczna, niewystarczające wykorzystanie obszaru przyczyni się do dalszego osłabienia</p>

starszych, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, niewykorzystany potencjał turystyczny niska świadomość ekologiczna, organizacje pozarządowe posiadające niewystarczającego zaplecze merytoryczne i finansowe, niska świadomość efektów współpracy lokalnej społeczności,	LOKALNYCH ZASOBACH	lokalnych liderów, Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych obszaru dla wzrostu kapitału społecznego		rozwoju społecznego, zwiększenia rozwarstwienia i poczucia braku wpływu i beznadziejności. Kapitał społeczny jest siłą napędową społeczeństwa i rozwoju regionu i kraju. Niski kapitał będzie zwiększał różnice ekonomiczne, potencjałowe, socjologiczne
--	--------------------	--	--	--

Tabela: Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów (powiązanie z wskaźnikami zawiera rozdział V)

RODZIAŁ V CELE I WSKAŹNIKI

Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju są odpowiedzią na diagnozę obszaru opierającą się na konsultacjach społecznych, doświadczeniach LGD i danych statystycznych oraz wynikłej z tej oceny analizy SWOT. Lokalna Strategia Rozwoju będzie realizować jeden cel ogólny, do którego przypisanych zostało dwa cele szczegółowe, z których każdy obejmuje dwa przedsięwzięcia.

CEL OGÓLNY I

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU I WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH.

Na podstawie dokonanych analiz problemów i potrzeb mieszkańców oraz danych statystycznych należy wskazać, iż najpoważniejszym i najbardziej pilnym problemem do rozwiązania na obszarze LSR jest brak odpowiedniej infrastruktury do pobudzania społeczności do działań w obszarze przedsiębiorczości społecznej i gospodarczej. Mieszkańcy, lokalne ngo i przedstawiciele gmin w trakcie prowadzonych konsultacji wskazywali na braki w zakresie infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzanie czasu oraz niedostosowaną do potrzeb ofertę spędzania czasu wolnego w szczególności dla dzieci, młodzieży i osób starszych. W trosce o zintegrowany rozwój obszaru LGD konieczne jest dbanie zarówno o sprawy związane z poprawą sytuacji na rynku pracy jak również zapewnieniem dostępu do odpowiedniej jakości infrastruktury i zajęć umożliwiających integrację lokalnej społeczności, budowanie więzi społecznych, przy jednoczesnym zachowaniu lokalnej tradycji, kultury oraz dbałości o środowisko naturalne. W odpowiedzi na wyżej wymienione problemy i wyzwania przewiduje się do realizacji *cel szczegółowy Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych obszaru dla wzrostu kapitału społecznego*

Zaznacza się też brak wystarczającej liczby miejsc pracy wynikający z zapóźnień w rozwoju gospodarczym regionu. Szansę dla poprawy tej sytuacji stanowi wspieranie powstawania nowych firm na terenie LSR, udzielanie dotacji na rozwój już istniejących firm, wspieranie inicjatyw kształtujących postawy przedsiębiorcze, czy też służące rozwojowi rynku zbytu produktów lub usług lokalnych oraz promocja gospodarcza regionu. Statystyki nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych wskazują na dużą przedsiębiorczość społeczeństwa. W odpowiedzi na wyżej wymienione problemy i wyzwania, sformułowane we wnioskach na etapie konsultacji, przewiduje się do realizacji *cel Wspieranie aktywności gospodarczej* Konieczne jest jednak wsparcie kapitałowe podejmowanych inicjatyw biznesowych ta kwestę obejmuje cel *Przeciwdziałanie wykluczeniu*.

CEL SZCZEGÓŁOWY

Wspieranie aktywności gospodarczej.

Ukierunkowany jest na zintegrowanie działań służących tworzeniu nowych miejsc pracy na obszarze LSR. Celowi temu będą służyć przewidziane w *Przedsięwzięciu Podejmowanie działalności gospodarczej* realizowanych przez premie udzielane na zakładanie działalności gospodarczej. Poprzez udzielanie dotacji osoby fizyczne zamierzające uruchomić działalność gospodarczą, jak również istniejące firmy będą miały możliwość pozyskania środków finansowych, które umożliwią lub ułatwią im realizację projektów biznesowych na obszarze LSR przyczyniających się do rozwoju gospodarczego regionu *Przedsięwzięcie: Rozwijanie działalności gospodarczej* realizowane przez dotacje na rozwijanie istniejących firm skierowane dla rozwoju firm, a tym samym powstawania stabilnych miejsc pracy.

Ważnym elementem jest podnoszenie kompetencji osób jak również podejmowanie działań marketingowych wspierających kluczowe branże na obszarze LSR. Stąd, w ramach *Tworzenie i rozwój działalności gospodarczej związanej z wsparciem osób defaworyzowanych* to Przedsięwzięcie

Przedsięwzięcie 1.2.1 oraz 1.2.2 to:

- wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych,
- wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw,
- wsparcie wdrażania innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach.

Głównym problemem obszaru LSR jest brak atrakcyjnych miejsc pracy oraz wysokie bezrobocie na co wskazali mieszkańcy w procesie konsultacji LSR i co znajduje potwierdzenie w danych statystycznych i analizie SWOT. W związku z powyższym w LSR główną uwagę skupiono na tym właśnie obszarze, co ma swoje odzwierciedlenie w przeznaczeniu na to przedsięwzięcie 50% dostępnych środków. Powstawanie nowych firm oraz rozwój istniejących przyczyniający się do tworzenia nowych miejsc pracy jest rozwiązaniem bezpośrednio korzystnie wpływającym na tę sferę życia. Zgodnie ze statystykami na obszarze LSR dominują mikroprzedsiębiorstwa i to głównie one tworzą miejsca pracy. Dlatego w ramach LSR przeznaczona jest znaczna część środków na rozwój istniejących gospodarczych co przełoży się na stworzenie nowych miejsc pracy tworzonych przez lokalne podmioty.

Uwzględniając specyfikę LGD i diagnozę obszaru LSR stosowane będą kryteria wyboru preferujące firmy nastawione na działalność przetwórczą i przemysłową oraz działalność innowacyjną (rozdz. VI).

Ze względu na wyniki przeprowadzonych badań i określone na ich podstawie grupy defaworyzowane spośród osób starających się o premię na uruchomienie działalności gospodarczej preferowani będą:

- osoby młode wchodzące na rynek pracy do 35 roku,
- osoby starsze po 55 roku życia
- kobiety powracające na rynek pracy po okresie związanym z wychowywaniem małych dzieci.

Działania niekomercyjne służące rozwojowi przedsiębiorczości i atrakcyjności regionu zawarto w **CELU SZCZEGÓŁOWYM Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych obszaru dla wzrostu kapitału społecznego**

Przedsięwzięcie 1.1.1 to inicjatywy służące rozwojowi przestrzeni publicznej przyjaznej przedsiębiorczości

- budowa i przebudowa niekomercyjnej infrastruktury społecznej, turystycznej i rekreacyjnej

Natomiast **przedsięwzięcie 1.3.1** to podnoszenie kompetencji przedsiębiorców w zakresie

- inicjatyw służących kształtowaniu postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych,
- inicjatyw służących rozwojowi rynków zbytu produktów lub usług lokalnych,

Kreowanie klimatu dla przedsiębiorczości to również szereg działań mających na celu kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych, czy też rozwój rynków zbytu produktów lub usług lokalnych. W tym zakresie inicjatywy organizacji pozarządowych ukierunkowane na grupy de faworyzowane, tak aby wesprzeć i przygotować takie osoby do ubiegania się o premie na uruchomienie działalności gospodarczej. Wśród działań wspierających rozwój lokalnych przedsiębiorstw przewiduje się dofinansowanie inicjatyw promujących gospodarczo region oraz wspierających rozwój produktów i usług lokalnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Obszar LSR to tereny wiejskie, gdzie mieszkańcy mają utrudniony dostęp do oferty kulturalnej czy rekreacyjnej. Mieszkańcy podczas przeprowadzanych konsultacji wskazywali na słabą ofertę zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży, brak oferty kulturalnej i sportowej dla osób starszych, a także słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną, która umożliwiałaby aktywne spędzanie czasu i integrację mieszkańców. W ramach Celu szczegółowego 1.2 przewidziano dofinansowanie operacje w ramach trzech przedsięwzięć. Na etapie formułowanie celów i przedsięwzięć, przy wykorzystaniu metody partycypacyjnej jaką jest wspólne tworzenie budżetu obywatelskiego, organizacje pozarządowe, jak również osoby uczestniczące w głosowaniu wskazywały przede wszystkim na potrzebę wykorzystania istniejącej infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej, jak również organizację wydarzeń integrujących społeczność lokalną i zwiększających świadomość o zagrożeniach wynikających ze zmian klimatycznych.

Przedsięwzięcie 1.2.1 Rozwój kapitału społecznego w oparciu o istniejącą niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną to wsparcie rozwoju infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej z jednoczesnym wzmocnieniem kapitału społecznego mieszkańców,

Celem przedsięwzięcia jest stworzenie infrastruktury i potencjału społecznego, będącego bazą dla organizacji różnych form aktywności lokalnej poprawiającą atrakcyjność obszaru LSR jako miejsca dobrego do życia. Działania takie umożliwią mieszkańcom realizację własnych pasji i będą stanowić płaszczyznę do integracji społecznej. W trakcie prowadzonych spotkań z udziałem mieszkańców wskazywano potrzebę zapewnienia prawidłowego wykorzystania tworzonej infrastruktury, tak, aby budowane świetlice czy place zabaw nie stały puste i miały swoich gospodarzy. Wniosek ten przełożył się na przedstawione w dalszej części rozdziału kryteria dostępu, określające zarówno beneficjenta jaki i miejsce realizacji operacji.

Ponieważ z przeprowadzonych konsultacji z wykorzystaniem szerokiego wachlarza metod partycypacyjnych wynika, że jedną z potrzeb jest zaangażowanie mieszkańców w rozwój swoich miejscowości, dlatego przyjęto, że przedsięwzięcie to będzie realizowane przede wszystkim przez organizacje pozarządowe. Efektem takiego podejścia ma być wzmocnienie:

- odpowiedzialności społeczności lokalnej za powstałą infrastrukturę,
- organizacji pozarządowych działających na obszarze lsr, które zyskają w ten sposób doświadczenie, jak również w przypadku operacji dot. infrastruktury kulturalnej, miejsca na prowadzenie swojej działalności.

Przedsięwzięcie 1.2.2 Działania pro środowiskowe i ekologiczne w oparciu o lokalne zasoby to

- wsparcie prowadzenia zajęć dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych, służących wzmocnieniu wiedzy o środowisku i ekologii,
- wsparcie organizacji wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych opartych o naturalne środowisko,
- wsparcie organizacji wydarzeń podnoszących wiedzę społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych.

Celem przedsięwzięcia jest stworzenie oferty odpowiadającej na potrzeby w zakresie integracji społeczności lokalnej i budowania więzi społecznych w oparciu o MATKĘ NATURĘ. Realizacja powyższych zadań będzie możliwa pod warunkiem wpisania się w priorytety istotne z punktu widzenia całego obszaru LSR tj. kultywowanie lokalnych zwyczajów, tradycji, promocji obszaru oraz podnoszenie wiedzy lokalnej społeczności w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych.

Ponieważ z informacji zwrotnych uzyskanych od mieszkańców na różnych etapach prac nad LSR wynika, że jedną z potrzeb jest zaangażowanie ludności w rozwój swoich miejscowości, dlatego przyjęto, że przedsięwzięcie to będzie realizowane przede wszystkim przez organizacje pozarządowe. A wśród kryteriów wyboru grantobiorców znalazły się preferujące wspólne, partnerskie realizowanie podjętych działań. **Przedsięwzięcie 1.2.3 Organizacja działań promujących obszar LGD i wzmacniających kapitał społeczny** to szereg działań promocyjnych wzmacniających markę regionu.

CEL SZCZEGÓŁOWY Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów to przede wszystkim działania LGD na rzecz społeczności. Realizowane poprzez szkolenia, doradztwo, animację. Realizowane jest to przez trzy przedsięwzięcia.

Wykaz zgodności celów z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna z Priorytetem P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich oraz Celem szczegółowym 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020. Wskazane cele PROW 2014-2020 zakładają skupienie działań na tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich oraz przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Cele i przedsięwzięcia LSR w sposób zintegrowany wpływają na korzystną zmianę w tych zakresach.

Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne z trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020 tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność.

W ramach każdego z Przedsięwzięć planowanego do realizacji przewidziano kryterium wyboru premiujące innowacyjność planowanych operacji. Poprzez zastosowane kryteria LSR, przewidziane w niej cele i przedsięwzięcia sprzyjają wdrażaniu operacji innowacyjnych, dzięki czemu przyczyniają się do realizacji celu przekrojowego polityki rozwoju obszarów wiejskich, tj. innowacyjności.

W odpowiedzi na cele przekrojowe w ramach Przedsięwzięcia 1.1.2 wspierającego rozwój przedsiębiorczości zastosowano kryteria wyboru premiujące te operacje, które "wykorzystują odnawialne źródła energii". W Przedsięwzięciu 1.1.1, 1.1.2 oraz 1.1.3 przewidziano kryterium premiujące operacje wykorzystujące odnawialne źródła energii. Ponadto, Przedsięwzięcie przewiduje udzielenie grantu na "wspieranie organizacji wydarzeń podnoszących wiedzę społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych". Zastosowanie powyższych rozwiązań sprawia, iż LSR oraz przewidziane w niej cele i przedsięwzięcia są zgodne z celami przekrojowymi polityki rozwoju obszarów wiejskich tj. "ochrona środowiska" i "przeciwdziałanie zmianom klimatu".

Cele LSR są zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020i innymi dokumentami planistycznymi. Analiza tego zintegrowania została przedstawiona w Rozdziale XI Zintegrowanie.

Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania

Lokalna Strategia Rozwoju i wszystkie jej cele będą finansowane w ramach PROW na lata 2014-2020, ponadto dodatkowym źródłem finansowania będzie wkład własny beneficjentów. Wszystkie przedsięwzięcia będą realizowane w ramach RLKS

SPOSÓB REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ WRAZ Z ICH UZASADNIENIEM

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.1.1

Forma wsparcia:

Refundacja 63,63%

Warunki dostępu:

Dopuszcza się budowę lub przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej. Dopuszcza się budowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej w miejscowościach, w których nie istnieją obiekty pełniące podobne funkcje.

Uzasadnienie

Zadaniem przedsięwzięcia jest stworzenie infrastruktury, która będzie przyczynkiem rozwoju drobnej przedsiębiorczości i bazą dla organizacji innych form aktywności lokalnej poprawiającą atrakcyjność obszaru LSR jako miejsca dobrego do życia. Stworzona infrastruktura umożliwi mieszkańcom realizację własnych potencjałów, wzrostu dochodu, realizacji pasji i stworzy płaszczyznę do integracji społecznej. Aby zapewnić zrównoważony rozwój obszaru LSR preferowane będą inwestycje realizowane w mniejszych miejscowościach/.

Beneficjent

Beneficjentem operacji mogą być podmioty spełniające warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 – reprezentujące podmioty sektora finansów publicznych

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.2.1

Forma wsparcia

Premia

Uzasadnienie

Przeprowadzone badania obszaru LSR, konsultacje społeczne i statystyki GUS oraz analiza SWOT wykazują trudną sytuację na lokalnym rynku pracy. Mieszkańcy oczekują interwencji w tym obszarze. Możliwość zdobycia środków finansowych, szczególnie przez osoby w trudnej sytuacji, w tym z grup de faworyzowanych stwarza możliwość poprawy w tym obszarze. Taka interwencja daje szansę wykorzystania potencjału lokalnej społeczności, jakim jest przedsiębiorczość, zidentyfikowana w analizie SWOT jako silna strona na obszarze LGD.

Wysokość wsparcia

50 tys. zł (uzasadnienie rozdz. VI)

Beneficjent

Beneficjentem operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej mogą być podmioty spełniające warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania

„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 – osoba fizyczna

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1.2.2

Forma wsparcia

Refundacja.

Uzasadnienie

Lokalne firmy to głównie mikro i małe przedsiębiorstwa. Ze względu na niewielkie obroty nie posiadają one wystarczających środków finansowych, aby realizować inwestycje, które przyczynią się do dynamicznego ich rozwoju, wzrostu konkurencyjności i tworzenia nowych miejsc pracy. Dlatego konieczne jest umożliwienie korzystania z instrumentów finansowych w postaci dotacji, które przyspieszą rozwój lokalnych mikro i małych firm, co przełoży się na rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy.

W gospodarce przewagę konkurencyjną zdobywają te firmy, które potrafią wdrożyć innowacyjne rozwiązania w swojej działalności. Innowacyjność może mieć różnego rodzaju charakter i dotyczyć różnych aspektów działalności firmy m.in. wprowadzenia nowego wyrobu, technologii, rozwiązania, wprowadzenia nowej udoskonalonej metody produkcji, otwarcia na nowe rynki zbytu, zastosowania nowych sposobów sprzedaży lub zakupów, wprowadzenia nowych rozwiązań w

ramach stosowanych procesów, organizacji pracy, produkcji. Podczas udzielania wsparcia na rozwój istniejących firm będą stosowane preferencje dla operacji, których zakres będzie przewidywał zastosowanie rozwiązań innowacyjnych w planowanych do realizacji projektach.

Wysokość wsparcia

Maksymalna kwota udzielanych dotacji będzie zgodna z zapisami § 15 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020.

Beneficjent

Beneficjentem operacji w zakresie rozwijania działalności gospodarczej mogą być podmioty spełniające warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 – przedsiębiorstwa mikro i małe.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.1.1

Rozwój kapitału społecznego w oparciu o istniejącą niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną

Forma wsparcia

W ramach przedmiotowego Przedsięwzięcia przewiduje się realizację projektu grantowego

Uzasadnienie

Sukces Przedsięwzięcia w zakresie przyznawania premii, zależeć będzie nie tylko od liczby przyznanych dofinansowania, ale przede wszystkim od tego, do kogo trafią te pieniądze. Czy będą to osoby przedsiębiorcze, zaradne, jednym słowem gotowe do podjęcia się założenia i prowadzenia własnej firmy. Dlatego w ramach w ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogli uzyskać inicjatywy związane z podnoszeniem postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych.

Grantobiorca

Grantobiorcą w ramach mogą być podmioty spełniające warunki określone w § 3 ust. 1 pkt. 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 – **organizacje pozarządowe i jednostki sektora finansów publicznych.**

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2.1.2

Działania pro środowiskowe i ekologiczne w oparciu o lokalne zasoby

Forma wsparcia

W ramach przedmiotowego Przedsięwzięcia przewiduje się realizację projektu grantowego oraz projektów współpracy, w tym międzynarodowego projektu współpracy.

Uzasadnienie

Sukces Przedsięwzięcia w zakresie przyznawania premii, zależeć będzie nie tylko od liczby przyznanych dofinansowania, ale przede wszystkim od tego, do kogo trafią te pieniądze. Czy będą to osoby przedsiębiorcze, zaradne, jednym słowem gotowe do podjęcia się założenia i prowadzenia własnej firmy. Dlatego w ramach w ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogli uzyskać inicjatywy związane z podnoszeniem postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych.

Grantobiorca

Grantobiorcą w ramach mogą być podmioty spełniające warunki określone w § 3 ust. 1 pkt. 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 z wyłączeniem jednostek sektora finansów publicznych.

Projekty współpracy

Planowany projekt współpracy dotyczył będzie kształtowania postaw proekologicznych i środowiskowych oraz promocja regionu oraz rozwój produktów i usług lokalnych opartych na zasobach turystycznych, co również jest spójne z Celem szczegółowym 1.1.

1.0	Cel ogólny	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARU I WYSOKI KAPITAŁ SPOŁECZNY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH							
1.1	Cele szczegółowe	Rozwój funkcji rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych obszaru dla wzrostu kapitału społecznego							
1.2		Wspieranie aktywności gospodarczej							
1.3		Przeciwdziałanie wykluczeniu							
<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>			<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2016</i>	<i>Plan 2027</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>			
W.1.0	Wzrost współpracy, zaangażowania i wpływu w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju		Punkt badawczy	5,6	6,5	Badanie własne LGD			
<i>Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych</i>			<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2016</i>	<i>Plan 2022</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>			
w.1.1	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej		Osoba	0	2000	Sprawozdania beneficjentów jako średnio/roczne wykorzystanie			
w.1.2 a	Liczba utworzonych miejsc pracy		Etat	0	15	Sprawozdania beneficjentów			
w.1.2 b	Liczba utworzonych miejsc pracy w działalności gospodarczej związanej z zatrudnieniem osób defaworyzowanych (osób młodych do 35 lat, kobiet, osób powyżej 55 lat)		Etat	0	5	Sprawozdania beneficjentów			
w.1.3 a	Liczba osób uczestnicząca w podnoszeniu kompetencji społecznych w wyniku tworzenia lub rozwoju przedsiębiorczości		Osoba	0	4	Sprawozdania beneficjentów			
w.1.3 b	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-szkoleniowych		Osoba	0	60	Dane własne LGD			
w.1.3 c	Liczba osób w wieku do 35 lat korzystających z wsparcia dotyczącego aktywności gospodarczej		Osoba	0	5	Sprawozdania beneficjentów			
Przedsięwzięcia			<i>Wskaźniki produktu</i>						
			<i>Grupa docelowa</i>	<i>Sposób realizacji</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Wartość</i>		<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
							<i>Początkowa 2016</i>	<i>Końcowa</i>	

							2022		
1.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	JSFP	Konkurs, Projekt grantowy	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	Sztuka	0	15	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
1.2.1	Podjęcie działalności gospodarczej	Osoby fizyczne	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa i stworzenia miejsca pracy	Sztuka	0	4	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
1.2.2	Rozwijanie działalności gospodarczej	Osoby fizyczne/Przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa i stworzenia oraz utrzymania miejsca pracy	Sztuka	0	11	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
1.3.1.	Działania na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem, w tym grupy defaworyzowanej	LGD	Animacja	Liczba spotkań informacyjno-szkoleniowych LGD z mieszkańcami	Spotkanie	0	8	Dane własne LGD	Dane własne
2.0	Cel ogólny	ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO							
2.1	Cele szczegółowe	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego							
2.2		Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów							

<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>				<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2016</i>	<i>Plan 2027</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>		
W.2.0	Wzrost liczby osób zaangażowanych w działania na rzecz społeczności lokalnej i środowiska			Osoba	0	5000	Sprawozdania beneficjentów i ankieta własna LGD		
<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>				<i>Jednostka miary</i>	<i>Stan początkowy 2016</i>	<i>Plan</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>		
w.2.1a	Liczba osób oceniających wydarzenia integracyjne lub zwiększające kompetencje społeczne jako adekwatne do potrzeb			Osoba	0	200	Ankieta własna LGD		
w.2.1b	Liczba osób biorących udział w innowacyjnych działaniach z zakresu ochrony środowiska i zmian klimatu			Osoba	0	60	Sprawozdania beneficjentów		
w.2.1c	Liczba projektów opartych o lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, historyczne i turystyczne			Projekt	0	23	Dane LGD		
w.2.1d	Liczba projektów zakładająca współpracę partnerów			Projekt	0	1	Dane LGD		
w.2.2	Liczba osób biorących udział w podnoszeniu kompetencji liderkich			Osoba	0	158	Dane LGD		
Przedsięwzięcia		<i>Grupa docelowa</i>	<i>Sposób realizacji</i>	<i>Wskaźniki produktu</i>					
				<i>Nazwa</i>	<i>Jednostka miary</i>	<i>Wartość</i>		<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>	
<i>Początkowa 2016</i>	<i>Końcowa 2022</i>								
2.1.1	Rozwój kapitału społecznego w oparciu o istniejącą niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i	Organizacje pozarządowe/ JSFP	Projekt grantowy	Liczba działań społecznych na obiektach infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej	Sztuka	0	13	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących

	kulturalną								
2.1.2	Działania pro środowiskowe i ekologiczne w oparciu o lokalne zasoby	Organizacje pozarządowe/ JSFP	Projekt grantowy	Liczba operacji polegających na wzroście wiedzy społeczności lokalnej w zakresie gotowości do rozwoju	Sztuka	0	10	Sprawozdania beneficjentów	Weryfikacja danych z ankiet monitorujących
2.1.3	Organizacja działań promujących obszar LGD i wzmacniających kapitał społeczny	LGD	Projekt współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	Projekt	0	1	Dane własne LGD	Weryfikacja danych z sprawozdania
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Liczba LGD	0	2	Dane własne LGD	Weryfikacja danych z sprawozdania
2.2.1	Działania szkoleniowe na rzecz potencjalnych beneficjentów i organów decyzyjnych	LGD	Animacja	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	Osobodzeń	0	200	Dane LGD – listy obecności	Ankieta prowadzona po szkoleniu
2.2.2	Działania doradcze na rzecz grup beneficjentów PROW	LGD	Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Podmiot	0	45	Karta doradztwa LGD	Analiza efektywności doradztwa
2.2.3	Działania aktywizujące społeczność lokalną	LGD	Animacja	Liczba zorganizowanych inicjatyw	Działanie	0	15	Dane LGD – listy obecności	Ankieta prowadzona po szkoleniu

	do działań na rzecz dobra wspólnego			pobudzających aktywność lokalna					
--	--	--	--	---------------------------------------	--	--	--	--	--

Tabela Analiza celów, przedsięwzięć i wskaźników

ROZDZIAŁ VI SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANOWIENIA KRYTERIÓW WYBORU

Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych

Projekty procedur stosowanych przez organy statutowe Stowarzyszenia uczestniczące w procesie podejmowania decyzji o wyborze grantów i operacji zostały przygotowane przez zespół Roboczy ds. strategii Stowarzyszenia, a następnie przedstawione do konsultacji społecznej. W skład zespołu wchodził przedstawiciele gmin w postaci: mieszkańców którzy reprezentują trzy sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy. Dokumenty zostały opublikowane na stronie Internetowej Stowarzyszenia. Tak przygotowane procedury zostały przyjęte przez Walne Zgromadzenie Członków.

Opracowując regulaminy i procedury stosowane przez Stowarzyszenie przyjęto zasadę, że niezależnie od ich treści lgd obowiązują przepisy prawa unijnego i krajowego, w których niejednokrotnie określono terminy, schemat i sposób postępowania w trakcie prowadzonych konkursów. Stąd wewnętrzne przepisy stowarzyszenia odnoszą się bezpośrednio w kwestii np. stosowanych terminów do obowiązujących przepisów prawa.

Sposób postępowania w przypadku zmian procedur i kryteriów w przypadku konkursów grantowych, jak i wyboru operacji jest podobny. Różnice organizacyjne tych procedur wynikają z obowiązujących przepisów prawa. Procedury konkursowe rozpoczynają się od podjęcia przez zarząd stosownych uchwał, w których przyjmowana jest zasada i wytyczne konkursu określający takie elementy jak m.in.: termin, zakres, kwotę dostępnych środków. Pracownik stowarzyszenia prowadzi nieodpłatne usługi doradcze i szkoleniowe dla potencjalnych wnioskodawców. Ocena wniosków przeprowadzana jest Rade z zachowaniem braku konfliktu interesów. Ocena członka Rady diametralnie różniąca się od pozostałych jest odrzucana przez Przewodniczącego. Zapewniona jest zasada, że wnioski oceniane są przez osoby bezstronne, które reprezentują różne sektory i grupy interesów, przy jednoczesnym usprawnieniu całego procesu wyboru. Rada działa zgodnie z opracowaną procedurą oceny i wyboru operacji, która ma zapewnić:

- a) zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego parytetu sektorów uniemożliwiającego przewagę ponad 49 % głosów przez przedstawicieli każdego z sektorów,
- b) bezstronność poprzez pisemne deklaracje i oświadczenia Członków Rady Projektowej i ich wyłączenia z głosowań nad operacjami, w których członek Rady jest w jakikolwiek sposób powiązany z wnioskiem lub wnioskodawcą
- c) jawność procesu wyboru poprzez publikowanie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej
- d) uwzględnienie wszelkich wynikłych sytuacji szczególnych, powstałych w procesie wyboru operacji i opracowanie rozwiązań powstałych sytuacji.

Informacja o wynikach oceny przekazywana jest wnioskodawcom w zakresie i terminie określonym w przepisach prawa krajowego. Następnie procedury wyboru i oceny operacji oraz grantów zakładają prawo wnioskodawcy do wniesienia odpowiednio protestu i odwołania od podjętej decyzji. Ich rozpatrzenie odbywa się w terminach określonych w procedurach i przepisach prawa. A po ich rozpatrzeniu podmioty wybrane do powierzenia grantu zostają zaproszone do podpisania stosownej umowy. W przypadku konkursu dotyczącego naboru operacji dokumentacja konkursowa przekazywana jest do samorządu województwa.

Podmiotom realizującym zadania wynikające z projektu grantowego świadczone są nieodpłatne usługi doradcze i szkoleniowe dotyczące prawidłowego realizowania i rozliczania. Procedura grantowa zakłada, że każdy realizowany grant podlegać będzie wizycie monitorującej. Zakłada ona również przeprowadzanie doraźnych kontroli u grantobiorców, wobec których zachodzi uzasadnione podejrzenie o wykorzystaniu grantów niezgodnie z przeznaczeniem.

Płatności wynikające z umów o powierzeniu grantów wypłacane będą w dwóch ratach. Pierwsza, jako zaliczka, po podpisaniu umowy pod warunkiem posiadania przez Stowarzyszenie odpowiednich środków. Druga, po zakończeniu i zatwierdzeniu sprawozdania z realizacji

powierzonego grantu oraz otrzymania przez Stowarzyszenie refundacji poniesionych kosztów wynikających z wdrażanego projektu grantowego.

W przypadku konkursów dotyczących naboru operacji procedura kończy się z przekazaniem dokumentacji konkursowej do samorządu województwa, niemniej jednak podmioty realizujący operacje mogą liczyć na nieodpłatne wsparcie doradcze związane z prawidłowym ich wdrażaniem oraz rozliczeniem.

Protokoły z posiedzeń Zarządu i Rady publikowane są na stronie Internetowej Stowarzyszenia oraz udostępniane w jego siedzibie przy jednoczesnym zachowaniu zasadny ograniczenia dostępu do danych podlegających ochronie ze względu na zawarte dane osobowe lub informacje objęte tajemnicą handlową.

Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

Kryteria wyboru do poszczególnych operacji zostały opracowane przez autorów strategii na podstawie diagnozy i analizy SWOT i skonsultowane z grupą roboczą oraz lokalną społecznością za pomocą strony internetowej LGD (I etap oceny zgodności z LSR jakościowy). Zawierają szczegółowy opis podejścia, wskazujący wymagania konieczne do spełnienia. Po spełnieniu podstawowych warunków formalnych oraz warunków zgodności z programem w procedurze ustanowiono kryteria zgodności z LSR, odnoszące się do realizacji celów szczegółowych, wskaźników produktu i rezultatu, a także innych lokalnych wymogów związanych z rodzajem operacji realizującej określony cel (II etap procesu wyboru operacji ilościowy). Dla każdego rodzaju przewidywanego wsparcia ustalono minimalny próg punktowy, jaki musi spełniać wniosek, aby mógł być wybrany do finansowania. Do określenia liczby punktów w kryteriach lokalnych kierowano się określonymi wytycznymi Programu PROW, które muszą być spełnione, ważnymi z punktu widzenia LGD dla realizacji określonego celu, a wynikającymi z analizy SWOT i diagnozy obszaru.

Zmiana kryteriów w żadnym wypadku nie jest możliwa w trwającym ogłoszeniu o naborze wniosków oraz w procedurze oceny wniosków. Kryteria uchwalane są przez Walne Zgromadzenie Członków LGD Długosz Królewski i do jego wyłącznych kompetencji należy również zmiana kryteriów. O zmianę kryteriów mogą wnioskować:

- a) Zarząd z własnej inicjatywy w oparciu o dane monitorowania i ewaluacji
- b) Członkowie Rady Programowej (Wnioski z posiedzenia)

Wniosek o zmianę kryteriów musi zawierać uzasadnienie. Zarząd za pośrednictwem Biura i strony internetowej www.dlugoszkrolewski.pl poddaje do konsultacji społecznych zmienione kryteria wyboru operacji. Uwzględniając konsultacje Zarząd wydaje opinię i przedstawia ją na najbliższym Walnym Zgromadzeniu Członków. Biuro Stowarzyszenia przygotowuje Karty oceny z uwzględnieniem nowych kryteriów oraz z uzasadnieniem. Przekazują do akceptacji Instytucji Wdrażającej. Po akceptacji Samorządu Województwa Biuro wprowadza karty do realizacji, a kryteriom nie aktualnym nadaje status „archiwalne”. Zmienione kryteria obowiązują od dnia akceptacji Instytucji Wdrażającej.

Lokalne kryteria wyboru spełniają następujące wymagania:

- a) Obiektywne
- b) Niedyskryminujące
- c) Przejrzyste
- d) Mierzalne
- e) Posiadające dodatkowe opisy i definicje
- f) Określają zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości

Dodatkowo w kryteriach zawarte są warunki, w zależności od rodzaju i celu, premiujące operacje, które:

- a) Generują dodatkowe miejsca pracy niż zakładane minimum
- b) Innowacyjne
- c) Realizowane na obszarach zamieszkałych przez mniej niż 5000 mieszkańców
- d) Ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb zdefiniowanych grup defaworyzowanych, w szczególności ich włączenia społecznego.

Kryterium odnoszące się do innowacyjności operacji polega na rozpatrzeniu przez członków Rady Projektowej wymogu co do ocenianego wniosku wskazującym, że zaproponowane przez Wnioskodawcę rozwiązanie istotnego z punktu widzenia LSR problemu jest nowatorskie i ciekawe. W proponowanym działaniu pojawił się nowy element, dotyczący samego produktu, procesu, usługi, maszyn lub urządzeń, metody marketingowej, zastosowanej technologii, organizacji pracy, które beneficjent opracował jako pierwszy lub zastosował rozwiązanie korzystając z doświadczeń innych podmiotów przenosząc je na swój obszar. W celu zachowania przejrzystości interpretacja tego kryterium będzie publikowana,

aby potencjalni beneficjenci mogli się z nią zapoznać. Ocena kryterium innowacyjności jest kontrowersyjna zarówno dla przyszłych wnioskodawców jak i dla członków Rady wiec zastosowano tu regułę uzasadnienia wykonywaną przez każdego członka Rady informującą o przyjętym stanowisku w tym zakresie.

Kryterium odnoszące się do realności wykonania wniosku polega na rozpatrzeniu przez członków Rady projektowej wymogu co do spójności wszystkich elementów wniosku wraz z załącznikami w kontekście jego realizacji. Członkowie Rady oceniając to kryterium stwierdzają zaistnienie następujących aspektów we wnioskach:

1. Czy wnioskodawca posiada niezbędne doświadczenie, zasób (lokalny, kapitałowy, ludzki) do zrealizowania wniosku?
2. Czy działania opisane we wniosku są realne w terminach podanych jako czas realizacji wniosku i nie będą trwały dłużej niż 2 lata
3. Czy koszty wymienione w zestawieniu rzeczowo-finansowym odzwierciedlają wszystkie zaproponowane we wniosku działania i są realne do poniesienia (oparte o dokumenty rozeznania cenowego)?
4. Czy zaproponowany plan działania oraz budżet pozwala na osiągnięcie opisanych wskaźników produktu i rezultatu?
5. Czy wnioskodawca przewidział współpracę z innymi podmiotami lub angażuje w swych działaniach kapitał społeczny?

W celu zachowania przejrzystości interpretacja tego kryterium będzie publikowana, aby potencjalni beneficjenci mogli się z nią zapoznać. Ocena kryterium realności jest kontrowersyjna zarówno dla przyszłych wnioskodawców jak i dla członków Rady wiec zastosowano tu regułę uzasadnienia wykonywaną przez każdego członka Rady informującą o przyjętym stanowisku w tym zakresie.

Zasady ustalania wysokości wsparcia na realizację operacji w ramach LSR z uzasadnieniem.

Zgodnie z prawodawstwem unijnym i krajowym przewidziano ramach *działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW na lata 2014-2020* następujące formy wsparcia:

1. Operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD – tzw. tryb konkursowy zostały podzielone na trzy formy konkursowe, którym przypisano oddzielną procedurę i oddzielne kryteria wyboru. Do tych operacji należą następujące zakresy wniosków:

Zakres operacji	Rodzaj beneficjenta	Wysokość wsparcia	Uzasadnienie
Podejmowanie działalności gospodarczej wraz z podnoszeniem kompetencji osób zaangażowanych w projekt	Osoba fizyczna, która na 24 m-ce przed złożeniem wniosku nie prowadziła działalności gospodarczej ani nie była współwłaścicielem żadnego podmiotu prawnego prowadzącego działalność gospodarczą	50 000	Z uwagi, iż to działanie ma zasadę premii LGD Długosz Królewski przyjmuje wysokość wsparcia na poziomie 50 tys. złotych. Decyzja ta jest wynikiem analizy zapotrzebowania i potencjału obszaru, rodzaju powoływanych firm na obszarze oraz doświadczeniu okresu programowania 2007-2013. W ramach środków regionalnych przez PUP jest wdrażane wsparcie finansowe dla nowo powstających firm na poziomie wahającym się od 12-25 tys. roku w zależności od programu. Z firm powstałych w

			<p>ramach tych działań przetrwało niewiele ponad 60% - jest to duże zagrożenie dla prawidłowości realizacji tego przedsięwzięcia. Brak kontynuacji działania tamtych firm wynika z następujących aspektów: zakończenie wsparcia tzw. niskiego ZUS, nieprzemyślana forma i sposób działania w stosunku do rynku, niewystarczająca kwota dofinansowania firmy aby można ją uznać za konkurencyjną na rynku. Biorąc te aspekty pod uwagę przyjęto wzrost dofinansowania w stosunku do środków wdrażanych przez PUP ale do poziomu 50 tys. złotych ze względu na duże zagrożenie niepowodzenia takiego działania. W ten sposób przyjęto zmniejszenie zagrożenia powodzenia realizacji wskaźników LSR przy tym działaniu o 50%.</p>
<p>Rozwój działalności gospodarczej wraz z podnoszeniem kompetencji osób zaangażowanych w projekt</p>	<p>Istniejące przedsiębiorstwa spełniające statut mikro i małe.</p>	<p>70% kosztów kwalifikowanych</p>	<p>Dla wniosków przyczyniających się do rozwoju przedsiębiorczości i utrzymania oraz utworzeniu miejsc pracy zgodnie z zasadami opisanymi w dokumentach legislacyjnych i wniosku oraz instrukcji oraz nastawionych na rozwiązywanie lokalnych problemów. Jako rozwiązywanie lokalnych problemów rozumie się: 1. działania bezpośrednio skierowane do rozwiązywania problemów grup defaworyzowanych (systemy rozwiązujące opiekę nad dziećmi, osobami starszymi, tworzenie elastycznych miejsc pracy wykorzystujących pracę w domu, wykorzystanie nowoczesnych systemów IT) 2. utworzone miejsca pracy zapewniającej w kryteriach wyboru pracownika zatrudnienie osoby defaworyzowanej zamieszkałej</p>

			na obszarze LGD.
		50% kosztów kwalifikowanych	Dla wniosków przyczyniających się do rozwoju przedsiębiorczości i utrzymaniu oraz utworzeniu miejsc pracy zgodnie z zasadami opisanymi w dokumentach legislacyjnych i wniosku oraz instrukcji ale bez rozwoju problemów lokalnych.
Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej	Jednostki samorządu terytorialnego lub instytucje im podległe jeśli mają wyodrębnioną osobowość prawną	63,63% kosztów kwalifikowanych przy założeniu, że podatek VAT jest uznany za kwalifikowany po uzyskaniu stosownej interpretacji w sprawie przedmiotowego wniosku	Samorządy terytorialne zgodnie z doświadczeniami dotychczasowymi są uważane za podmioty, które powinny inwestować w rozwój infrastruktury niekomercyjnej służącej społeczności. Są one również naturalnym właścicielem lub właścicielem zależnym gruntów na których planowane są inwestycje na rzecz dobra wspólnego - publicznego. Ponadto to samorządy mają największe doświadczenie w tworzeniu dokumentacji wymaganej Prawem Budowlanym i prawidłową realizację zadań z sfery finansów publicznych. Stąd zawężenie odbiorców tego zadania, które przyczyni się do pewności jego realizacji ze względów finansowych i formalnych.

2. Projekty grantowe - LGD planuje realizację 2 edycji projektów grantowych w następujących tematach i zakresach:

I. Infrastruktura w małą przestrzeń publiczną

a) Budowa, remont, doposażenie niekomercyjnych obiektów turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych – kwota wsparcia 300 000 zł

II. Rozwój Kapitału Społecznego w oparciu o lokalne zasoby

a) rozwój kapitału społecznego w oparciu o istniejącą niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną – kwota wsparcia 200 000 zł

b) działania pro środowiskowe i ekologiczne w oparciu o lokalne zasoby – kwota wsparcia 100 000 zł

Wielkość środków przeznaczonych na w/w projekty grantowe to 600 000,00 zł.

Zakres operacji	Rodzaj beneficjenta	Wysokość wsparcia i wartość pomocy	Uzasadnienie
Wzmocnienie kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy	Organizacje pozarządowe	100% kosztów kwalifikowanych finansowych. Przewiduje projekty grantowe w	Dla wniosków przyczyniających się do rozwoju kapitału społecznego w zakresie środowiska i innowacyjności zgodnie z zasadami opisanymi w

społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań inwestycyjnych (Typ Projektu grantowego II a i b)		wartościach pomocy mieszczących się w przedziale od 5000 zł do 20000 zł	dokumentach legislacyjnych, wniosku wraz z regulaminem oraz nastawionych na rozwiązywanie lokalnych problemów jak wzrost zaangażowania społeczności, wzrost poczucia bezpieczeństwa, wpływu i zaufania do budowania lokalnych partnerstw i współpracy nastawionej na dobro wspólne. Wnioski angażujące działalność nieodpłatną lokalnego społeczeństwa w wysokości większej niż 20% sumy pozostałych kosztów (tj koszty bezpośrednio związane z projektem plus koszty ogólne) w sposób bezpośredni przyczyniają się do wzrostu kapitału społecznego i zasługują na 100% wsparcie.
		80% kosztów kwalifikowanych całkowitych. Przewiduje projekty grantowe w wartościach pomocy mieszczących się w przedziale od 20 000 zł do 50 000 zł	Dla wniosków przyczyniających się do rozwoju kapitału społecznego w zakresie środowiska i innowacyjności zgodnie z zasadami opisanymi w dokumentach legislacyjnych, wniosku wraz z regulaminem oraz nastawionych na rozwiązywanie lokalnych problemów jak wzrost zaangażowania społeczności, wzrost poczucia bezpieczeństwa, wpływu i zaufania do budowania lokalnych partnerstw i współpracy nastawionej na dobro wspólne. Wnioski angażujące działalność nieodpłatną lokalnego społeczeństwa w wysokości mniejszej niż 20% sumy pozostałych kosztów (tj koszty bezpośrednio związane z projektem plus koszty ogólne) nie przyczyniają się bezpośrednio do wzrostu zaangażowania społeczności lokalnej.
Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury	Jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne	63,63% kosztów kwalifikowanych przy założeniu, że podatek VAT jest uznany za kwalifikowany po uzyskaniu stosownej	Samorządy terytorialne zgodnie z doświadczeniami dotychczasowymi są uważane za podmioty, które powinny inwestować w rozwój infrastruktury niekomercyjnej

turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej (Typ projektu grantowego Ia)	im podległe	interpretacji w sprawie przedmiotowego wniosku. Przewiduje projekty grantowe w wartościach pomocy mieszczących się w przedziale od 20000 zł do 50000 zł	służącej społeczności. Są one również naturalnym właścicielem lub właścicielem zależnym gruntów na których planowane są inwestycje na rzecz dobra wspólnego - publicznego. Ponadto to samorządy mają największe doświadczenie w tworzeniu dokumentacji wymaganej Prawem Budowlanym i prawidłową realizację zadań z sfery finansów publicznych. Stąd zawężenie odbiorców tego zadania, które przyczyni się do pewności jego realizacji ze względów finansowych i formalnych.
	Organizacje pozarządowe	100% kosztów kwalifikowanych. Przewiduje projekty grantowe w wartościach pomocy mieszczących się w przedziale od 20000 zł do 50000 zł	Dla wniosków przyczyniających się do rozwoju kapitału społecznego w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej zgodnie z zasadami opisanymi w dokumentach legislacyjnych, wnioskiem wraz z regulaminem oraz nastawionych na rozwiązywanie lokalnych problemów jak wzrost zaangażowania społeczności skupionej w organizacjach do specyficznych problemów swego regionu. Istotny wzrost wpływu i zaufania do budowania lokalnych partnerstw i współpracy nastawionej na dobro wspólne zasługuje na wsparcie w wysokości 100%

Kryteria wyboru grantów i operacji są różne dla poszczególnych przedsięwzięć. Przyjmowane są one uchwałami zgodnie z odpowiednimi procedurami, które zakładają przed ich przyjęciem lub zmianą przeprowadzenie konsultacji społecznych. Z wnioskiem do Zarządu o zmianę kryteriów wyboru mogą wystąpić: członkowie stowarzyszenia. Obowiązujące kryteria wyboru publikowane są na stronach Internetowych. Szczegółowe kryteria zawierają Załączniki nr 11 i 12 do Wniosku o wybór LSR

Projekty grantowe - w Rozdziale V Cele i wskaźniki wskazano przedsięwzięcia wdrażane z wykorzystaniem grantów.

Minimalna kwota przyznanego grantu nie może być mniejsza od kwoty określonej w obowiązujących przepisach prawa.

Maksymalna kwota przyznanego grantu nie może być większa od kwoty określonej w obowiązujących przepisach prawa.

Kwota przyznanego grantu może stanowić co najwyżej 80% całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

Grantobiorca zobowiązany jest wnieść:

- co najmniej 2% wkładu własnego finansowego,
- co najwyżej 18% wkładu własnego rzeczowego.

W przypadku grantów dotyczących wsparcia inicjatyw służących kształtowania postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych grantobiorca może wnieść 20% wkładu własnego rzeczowego.

Przez wkład rzeczowy należy rozumieć wkład niefinansowy wniesiony przez Grantobiorcę w formie robót

ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA

Przedstawiony poniżej plan działania opiera się na następujących założeniach:

- przyjęte kwoty budżetu, w kolumnach „Planowane wsparcie w PLN”, uwzględniają rok opublikowania informacji o prowadzonym naborze, konkursie, a projektów współpracy i grantowych rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
- przyjęte wartości wskaźników, w kolumnach „Wartość z jednostką miary” oraz „% realizacji wskaźnika narastająco”, uwzględniają rok, w którym potencjalny beneficjent, grantobiorca otrzyma refundację poniesionych kosztów. Z uwagi dwuletni okres realizacji operacji oraz na doświadczenia z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013, a w szczególności opóźnienia na etapie sprawdzania pod względem formalnym wniosków o przyznanie pomocy, jak również wniosków o płatność, założono, że od opublikowania informacji o prowadzonym naborze, konkursie do refundacji poniesionych kosztów w szczególnych przypadkach mogą minąć trzy lata. Stąd przyjęto, że część wskaźników dla konkursów ogłaszanych w latach 2016-2018 zostanie osiągnięta w okresie 2019-2021;
- przyjęte wartości wskaźników dla projektów współpracy i grantowych uwzględniają ww. założenie, jak również w przypadku projektów współpracy refundację kosztów przedstawionych w ostatnim wniosku o płatność;
- opublikowanie informacji o prowadzonym naborze, konkursie w latach 2016-2019 na pełną kwotę budżetu LSR, w pozostałych latach planowane są nabory jedynie z oszczędności powstałych w pierwszych konkursach, jest to wynik doświadczeń z okresu programowania 2007-2013, w którym nie zostały wykorzystane bardzo duże kwoty w działaniach tzw. agencyjnych, przez trwające czasami nawet rok sprawdzanie wniosków o przyznanie pomocy w ARiMR;
- wskaźnik rezultatu dla celu 2.1 o numerze 2.1c odnosi się zarówno do projektów współpracy i projektów grantowych stąd jest sumą obu tych operacji. Natomiast wskaźnik rezultatu o numerze 2.1a i b odnosi się do projektów współpracy. W tym przypadku jeden projekt grantowy może realizować oba wskaźniki stąd podawanie kwoty narastająco dla obu wskaźników na poziomie 400 tys.
- usunięto z planu działania przedsięwzięcie 2.2.2 bowiem odnosi się do kosztów bieżących
- wskaźnik rezultatu dla celu 1.2.b odnosi się do ogłoszonego konkursu w ramach przedsięwzięcia 1.2.1. Natomiast wskaźnik rezultatu dla celu 1.2.a odnosi się do ogłoszonego konkursu w ramach przedsięwzięcia 1.2.1 oraz 1.2.2. Z tego powodu kwota przewidziana na przedsięwzięcie 1.2.1 jest kwotą pojawiającą zarówno w wartości wskaźnika rezultatu 1.2a jak i 1.2.b

Cel ogólny I i II	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Poddziałanie/ Zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w tys. PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w tys. PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w tys. PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w tys. PLN	PROW/RPO	
Prze	Cel szczegółowy 1.1													
1.1.1	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej	7 szt.	46,66	2100	8 szt.	100	0	0.	0	0	15 szt.	2100	PROW	Realizacja LSR Konkurs
Razem cel szczegółowy 1.1				2100			0			0	2100			
Wskaźnik rezultatu celu 1.1		Osoba 920	46,66	2100	Osoba 1080	100	0	0	0	0	2000	2100	PROW	Realizacja LSR Konkurs
Prze ds	Cel szczegółowy 1.2													
1.2.1	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa i stworzenia miejsca pracy	0	0	0	4 szt.	100	250	0	0	0	4 szt.	250	PROW	Realizacja LSR Konkurs

1.2.2	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa i stworzenia oraz utrzymania miejsca pracy	5szt	45,45	1000	6 szt.	100	1250	0	0	0	11szt	2250	PROW	Realizacja LSR Konkurs
Razem cel szczegółowy 1.2				1000			1500			0		2500		
Wskaźnik rezultatu celu 1.2 a		5 etatów	33,33	1000	10 etatów	100	1500	0	0	0	15 etatów	2500	PROW	Realizacja LSR Konkurs
Wskaźnik rezultatu celu 1.2 b		0	0	0	5 etatów	100	250	0	0	0	5 etatów	250	PROW	Realizacja LSR Konkurs

Przeds	Cel szczegółowy 1.3													
1.3.1	Liczba spotkań informacyjno-szkoleniowych LGD z mieszkańcami	4 szt.	50	50	3 szt.	87,50	40	1 szt.	100	10	8szt.	100	PROW	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 1.3				50			40			10		100		
Wskaźnik rezultatu celu 1.3 a		4 osoby	100	5	0	0	0	0	0	0	4 osoby	5	PROW	Aktywizacja

Wskaźnik rezultatu celu 1.3 b	30 osób	50	38	20 osób	83,33	35	10 osób	100	10	60 osób	83	PROW	Aktywizacja	
Wskaźnik rezultatu celu 1.3 c	3 osoby	60	7	2 osoby	100	5	0	0	0	5 osób	12	PROW	Aktywizacja	
Przeds	Cel szczegółowy 2.1													
2.1.1	Liczba działań społecznych na obiektach infrastruktury rekreacyjnej lub kulturalnej	9 szt.	69,23	160	4	100	165	0	0	0	13 szt.	325	PROW	Realizacja LSR – Projekt grantowy
2.1.2	Liczba operacji polegających na wzroście wiedzy społeczności lokalnej w zakresie gotowości do rozwoju	4 szt.	40	50	6 szt.	100	25	0	0	0	10 szt.	75	PROW	Realizacja LSR – Projekt grantowy
2.1.3 a	Liczba przygotowanych projektów współpracy	1 szt.	100	100	0	0	0	0	0	0	1 szt.	100	PROW	Projekt współpracy
2.1.3 b	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	2 szt.	100	100	0	0	0	0	0	0	2 szt.	100	PROW	Projekt współpracy
Razem cel szczegółowy 2.1				310			190			0		500		

Wskaźnik rezultatu 2.1a		150 osób	75	200	50osób	100	200	0	0	0	200 osób	400	PROW	Realizacja LSR – Projekt grantowy
Wskaźnik rezultatu 2.1b		40 osób	66,66	200	20 osób	100	200	0	0	0	60 osób	400	PROW	Realizacja LSR – Projekt grantowy
Wskaźnik rezultatu 2.1 c		13 projektów	56,52	300	10 projektów	100	200	0	0	0	23 projekty	500	PROW	Projekt współpracy i Projekt grantowy
Wskaźnik rezultatu 2.1 d		1 projekt	100	100	0	0	0	0	0	0	1 projekt	100	PROW	Projekt współpracy
Przeds	Cel szczegółowy 2.2													
2.2.1	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	100 osobodni	50	50	50 osobodni	75	25	50 osobodni	100	25	200 osobodni	100	PROW	Aktywizacja
2.2.3	Liczba zorganizowanych inicjatyw pobudzających aktywność lokalną	6 szt.	40	120	6	80	120	3	100	60	15 szt.	300	PROW	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.2				170			145			85		400		

Wskaźnik rezultatu 2.2	88 osób	55,69	170	55 osób	90,50	145	15 osób	100	85	158 osób	400	PROW	Aktywizacja
Razem cel ogólny I (tys. zł)	3150		1540		10		4700		PROW				
Razem cel ogólny II (tys. zł)	480		335		85		900		PROW				
Razem LSR (tys. zł) bez kosztów bieżących	3630		1875		95		5600		PROW				
Razem LSR (tys. zł) z kosztami bieżącymi	38880		2125		320		6350		PROW				
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW (% budżetu poddziałania Realizacja LSR)											2 500 000 zł		50%

Tabela: Plan działania

ROZDZIAŁ VIII BUDŻET

Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014 – 2020 finansowana będzie w całości z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	5 000 000,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy		5 000 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	100 000,00			nie dotyczy		100 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	750 000,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	750 000,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	500 000,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	500 000,00
RAZEM	6 350 000,00	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	6 350 000,00

Tabela: Budżet (Załącznik nr .

	Wkład EFRROW	Budżet Państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	1 845 270,00	1 054 730,00,00		2 900 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora	1 336 230,00		763 770,00	2 100 000,00

finansów publicznych		X		
Razem	3 181 500,00	1 054 730,00	763 770,00	5 000 000,00

Tabela: Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020.

Krótki opis powiązania budżetu z celami LSR

W ramach realizacji LSR przewidziano dwa cele szczegółowe. Przeprowadzone z udziałem społeczności lokalnej konsultacje z wykorzystaniem różnych metod partycypacji wskazały, że jednym z głównych problemów obszaru objętego strategią jest brak atrakcyjnych miejsc pracy, dlatego połowa budżetu strategii przeznaczona została na Cel szczegółowy 1.2 związany z rozwojem przedsiębiorczości, tj. 2,5 mln, w tym 250 tys. zł asygnowano na premie przyznawane osobom chcącym podjąć działalność gospodarczą, a 2 250 tys. zł na dotacje związane z rozwojem istniejących firm. Kwotę 2 100 tys. zł przeznaczono na Cel szczegółowy 1.1, który dotyczy uzupełnienia infrastruktury publicznej na obszarze. Kwota 0,4 tys. zł poprzez projekty grantowe wzmocni spójności obszaru i zaangażowania mieszkańców w rozwój swych miejscowości.

HARMONOGRAM NABORÓW:

Typ naboru	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konkurs – 1.1.1	X	X			Nabory uzupełniające	Nabory uzupełniające
Konkurs – 1.2.1		X				
Konkurs – 1.2.2	X		X			
Projekty grantowe		X		X		

ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI

Właściwa komunikacja stanowi warunek niezbędny dla skutecznego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju i jest ona konieczna, aby osiągnąć zakładane cele.

Bazę do stworzenia Planu Komunikacji na lata 2016 – 2020 stanowiły doświadczenia LGD zdobyte w trakcie wdrażania LSR w latach 2007 – 2013 oraz informacje uzyskane od mieszkańców obszaru podczas konsultacji na różnych etapach tworzenia dokumentu.

Analiza danych ankietowych wykazała, iż najskuteczniejszym kanałem komunikacji są znajomi i rodzina (za zdecydowanie skuteczny i raczej skuteczny uznało go 84% respondentów). Osobiste kontakty i bezpośrednia informacja wyłania się jako najlepszy sposób dotarcia z informacją do mieszkańców LGD. Na drugim miejscu ankietowani, spośród 13 badanych kanałów, wskazali Festyny i imprezy lokalne (55%). Spośród kanałów komunikacji internetowej 54% ankietowanych za zdecydowanie i raczej skuteczne uważa strony www urzędów gmin, a 48 % portale społecznościowe. W tym zestawieniu portale mają jednak przewagę nad stronami www w kategorii zdecydowanie skuteczne (odpowiednio 25 % do 21%) W dalszej kolejności wymieniane były: gazety lokalne (46%), ogłoszenia parafialne (41%), spotkania informacyjne (34%) oraz reklama zewnętrzna (30%).

LGD planuje wykorzystywać wszystkie z wyżej wymienionych sposobów, zwracając jednak uwagę na jak najlepsze profilowanie odbiorców i używanie takich kanałów komunikacji, które w stosunku do nich będą najbardziej skuteczne. W celu budowania wiedzy w tym zakresie LGD będzie przeprowadzać ankiety dotyczące skuteczności metod komunikacji oraz uwzględniać badanie tego aspektu działalności w czasie spotkań konsultacyjnych.

Szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji celów LSR jest dotarcie do grup de faworyzowanych. Osoby nieaktywne zawodowo, w konsekwencji często nieaktywne

społecznie, są grupą, do której niełatwo dotrzeć z komunikatem. Biorąc pod uwagę wymienione wyżej preferencje mieszkańców, tj. przekazywanie informacji przez znajomych i rodzinę jako jedno z najskuteczniejszych narzędzi komunikacji, zaplanowano, iż w ramach wydarzeń adresowanych do tej grupy mieszkańców, oprócz standardowych kanałów informacyjnych, komunikat będzie przekazywany za pośrednictwem sołtysów i plakatów oraz ulotek umieszczanych na tablicach w poszczególnych sołectwach, tak aby informacje docierały jak najbliżej potencjalnych odbiorców. Dodatkowo, wiadomości o planowanych działaniach dla tej grupy odbiorców dystrybuowane będą w Powiatowych Urzędach Pracy. Na obszarze LGD są tylko 2 szkoły ponad gimnazjalne, kształcące głównie wieczorowo, a więc dotarcie do młodzieży tym kanałem nie będzie możliwe. Jednak w przypadku tej grupy skuteczne wydają się odpowiednie formy komunikacji elektronicznej, z których LGD zamierza korzystać (atrakcyjna strona www oraz portale społecznościowe).

Opracowanie Planu Komunikacji pozwala zaplanować rodzaje działań i określić ich planowane terminy. Należy jednak pamiętać, iż na funkcjonowanie LGD, jak również preferencje odbiorców naszych komunikatów, na przestrzeni 5 lat będą wpływać różne czynniki, dlatego zaplanowane zostały metody monitoringu i weryfikacji skuteczności poszczególnych działań, co w razie potrzeby pozwoli na aktualizację planu i w konsekwencji wzrost efektywności oddziaływania. Bieżąca analiza w tym zakresie zapewni możliwość szybkiego reagowania, podejmowania adekwatnych działań, a tym samym racjonalnego wydatkowania środków na ten cel.

Realizacja Planu Komunikacji poprzez kompleksowe i odpowiednio dobrane narzędzia umożliwi właściwą komunikację z poszczególnymi interesariuszami i osiągnięcie celów w tym obszarze, takich jak:

- terminowe i rzetelne informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwych formach wsparcia,
- bezpłatne fachowe doradztwo,
- wsparcie w trakcie realizacji operacji,
- podniesienie jakości składanych wniosków o dofinansowanie,
- poprawa jakości operacji zgłaszanych do LGD,
- propagowanie dobrych praktyk,
- promowanie i upowszechnianie współpracy między podmiotami,
- informowanie o LSR i stopniu jej realizacji.

Z drugiej strony, dzięki zastosowaniu metod partycypacyjnych, LGD uzyska informacje zwrotne, w oparciu o które będzie mogła odpowiednio planować zakres i formy swojego działania. Używane narzędzia komunikacji będą na bieżąco poddawane ocenie co do trafności ich wyboru, zasięgu przekazu komunikacyjnego, a także jego jakości. Wnioski z monitoringu będą analizowane stanowiąc bazę przeglądu Planu Komunikacji i w razie potrzeby jego aktualizacji.

Komunikacja na poziomie ogólnym, dotycząca prezentacji LSR i jej celów oraz zakresu funkcjonowania LGD będzie prosta i skierowana do jak najszerszej grupy odbiorców. Dzięki temu spodziewany jest wzrost rozpoznawalności LGD, budowa potencjału, włączenia i zaangażowania społeczności lokalnej.

Informacje dotyczące planowanych konkursów, zasad oceny i wyboru operacji będą kierowane do konkretnych grup odbiorców, przy użyciu innych, bardziej szczegółowych komunikatów. Dotyczy to głównie spotkań szkoleniowo - informacyjnych z potencjalnymi beneficjentami, gdzie od sposobu i jakości przedstawionych informacji zależy bezpośrednio ilość i jakość wniosków składanych do LGD.

Konstruując swój przekaz LGD będzie dbać o jego atrakcyjność i dostosowanie do grupy docelowej, starając się stosować innowacyjne formy komunikacji, które zainteresują odbiorców i zachęcą do interakcji. Biorąc pod uwagę coraz większe znaczenie

elektronicznych źródeł informacji wśród różnych grup odbiorców, duża część działań skupi się w tym obszarze. Zaktualizowana zostanie strona internetowa LGD, która będzie stanowić źródło informacji dla mieszkańców i potencjalnych beneficjentów. Znajdą się tu:

- aktualności z funkcjonowania LGD i gmin wchodzących w jej skład,
- informacje o planowanych spotkaniach i szkoleniach dla beneficjentów,
- informacje na temat projektów oraz dostępnego wsparcia;
- planowane terminy konkursów,
- informacje o naborze wniosków do poszczególnych działań uwzględniające wszystkie wymagane elementy, w tym wzory dokumentów, kryteria wyboru i niezbędne instrukcje,
- elektroniczny system oceny wniosków e-LGD, zawierający w przypadku projektów grantowych również generator wniosków o powierzenie grantu i sprawozdań i ich realizacji,
- sprawozdania z realizacji LSR,
- dokumenty statutowe i akty prawne.

Ponadto wykorzystywana będzie możliwość komunikacji poprzez:

- przekazywanie informacji pocztą elektroniczną, korzystanie z baz odbiorców, np. NGO działających na terenie LGD,
- udział w imprezach organizowanych na terenie LGD (np. stoiska promocyjno – informacyjne; komunikaty),
- materiały drukowane (ulotki, plakaty),
- udział w sesjach Rad Gmin,
- telefoniczny i bezpośredni kontakt z pracownikami biura LGD,
- portale społecznościowe,
- inne, zidentyfikowane na podstawie informacji zwrotnych.

Komunikacja w ramach wdrażania LSR jest kluczowa, szczególnie w kontekście jej partycypacyjnego charakteru. Stanowi o skuteczności przekazywania informacji w ramach realizacji operacji, dostarcza danych dla działań monitorujących i ewaluacji, dlatego musi być efektywna i zorientowana na rezultaty. Jej skuteczność zależy od właściwego doboru narzędzi i zgodnego z założeniami dotarcia do zaplanowanych grup adresatów. Spełniając te warunki będzie wspierać wdrażanie strategii i prowadzić do osiągnięcia jej celów.

Poniżej przedstawiono plan działań komunikacyjnych na lata 2016 – 2020 oraz wskaźniki i sposoby ich pomiaru.

PLAN KOMUNIKACJI				
CEL KOMUNIKACJI	NAZWA DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNEGO DZIAŁANIE	TERMIN	ADRESACI DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNEGO (GRUPY DOCELOWE)	ŚRODKI PRZEKAZU
Przedstawienie założeń LSR oraz szczegółowych zasad udzielania dofinansowania, informacje na temat wymogów formalnych oraz harmonogramu wdrażania LSR	Spotkanie informacyjne dla członków organów Stowarzyszenia	w I kwartale 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Zarząd LGD • Rada • Komisja rewizyjna • Pracownicy • członkowie stowarzyszenia 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentacja, • materiały w wersji drukowanej
Promocja LGD, budowanie rozpoznawalności i potencjału dla prowadzenia działań aktywizacyjnych.	Kampania informacyjna na temat LGD, obszaru i zakresu działania	od I do IV kwartału 2016	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność na portalach społecznościowych, • aktualności na stronach internetowych, • komunikacja podczas wydarzeń i imprez lokalnych (np. festyny)
Informacja na temat nowej LSR, prezentacja celów, przedsięwzięć i warunków przyznawania dofinansowania	Kampania informacyjna dot. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	od I do II kwartału 2016	<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcy z obszaru LGD • potencjalni beneficjenci, w szczególności grupy de faworyzowane • przedstawiciele ngo i jst • mieszkańcy obszaru LGD 	<ul style="list-style-type: none"> • artykuły na stronach internetowych LGD i UG • prezentacje podczas posiedzeń Rad Gmin • informacje i promocja na portalach społecznościowych • ulotki informacyjne
Poinformowanie o zasadach oceny i wyboru operacji dotyczących naborów wniosków w ramach naborów	Spotkania informacyjno - szkoleniowe	od I do II kwartału 2016 (w przypadku niewykorzystanie pełnej puli środków przeznaczonych na planowany konkurs działanie	<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcy, • jst 	<ul style="list-style-type: none"> • pisemne zaproszenia do uczestniczenia, • zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach społecznościowych, • prezentacja,

		informacyjne powtórzone w kolejnych terminach)		•drukowane materiały informacyjne,
Poinformowanie o zasadach oceny i wyboru operacji dotyczących naborów wniosków w ramach naborów – konkurs 1.1.1	Spotkania informacyjno - szkoleniowe	II kwartał 2016 i II kwartał 2017 (w przypadku niewykorzystanie pełnej puli środków przeznaczonych na planowany konkurs informacyjne powtórzone w kolejnych terminach)	•jst •przedsiębiorcy z obszaru LGD	•zaproszenia na spotkanie dystrybuowane przez sołtysów, •ogłoszenie o terminie spotkania w trakcie ogłoszeń parafialnych po niedzielnych nabożeństwach, •zapowiedzi spotkań na stronach Internetowych i portalach społecznościowych •prezentacja, •drukowane materiały informacyjne,
Poinformowanie potencjalnych beneficjentów o terminach i zakresach ogłaszanych konkursów	Kampania informacyjna dotycząca możliwości otrzymania wsparcia z budżetu LSR (termin i zakres)	od I kwartału 2016 do 2020 - każdorazowo w miesiącu poprzedzającym nabór wniosków w ramach poszczególnych operacji	•potencjalni beneficjenci	•strony internetowe LGD •strony internetowe UG •promocja na portalach społecznościowych •ogłoszenia w prasie lokalnej •ogłoszenia w biuletynach gminnych •ogłoszenia na tablicach informacyjnych w sołectwach na obszarze lgd, •ogłoszenia na tablicach informacyjnych w PUP

				•ogłoszenia parafialne
Uzyskanie informacji zwrotnej dot. prowadzonych działań informacyjnych	Badanie opinii uczestników spotkań i adresatów innych działań	od I kwartału 2016 do 2020 - na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> •uczestnicy spotkań •odbiorcy działań informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> •ankiety w wersji papierowej i elektronicznej
Uzyskanie informacji zwrotnej dot. działań doradczych w ramach prowadzonych naborów wniosków	Badanie opinii wnioskodawców	od I kwartału 2016 do 2020 - każdorazowo po zakończeniu naboru wniosków	<ul style="list-style-type: none"> •wnioskodawcy w poszczególnych naborach wniosków 	<ul style="list-style-type: none"> •ankiety w wersji papierowej i elektronicznej
Uzyskanie informacji zwrotnej dot. funkcjonowania LGD i realizacji jego zadań związanych z wdrażaniem LSR	Warsztaty z członkami organów stowarzyszenia	IV kw. każdego roku wdrażania LSR	<ul style="list-style-type: none"> •Zarząd LGD •Rada Programowa •Komisja rewizyjna •pracownicy 	<ul style="list-style-type: none"> •dyskusja moderowana
Poinformowanie o zasadach oceny i wyboru operacji dotyczących naboru wniosków w konkursu 1.2.1 i 1.2.2	Spotkania informacyjne	I kwartał 2017, I kwartał 2018 i 2019 (w przypadku niewykorzystanie pełnej puli środków przeznaczonych na planowany konkurs działanie informacyjne powtórzone w kolejnych terminach)	<ul style="list-style-type: none"> •mieszkańcy obszaru LGD ze szczególnym uwzględnieniem grup de faworyzowanych 	<ul style="list-style-type: none"> •zaproszenia na spotkanie dystrybuowane przez sołtysów, •ogłoszenie o terminie spotkania w trakcie ogłoszeń parafialnych po niedzielnych nabożeństwach, •prezentacja, •drukowane materiały informacyjne,
Poinformowanie o zasadach oceny i wyboru grantobiorców w ramach projektu grantowego	Spotkania informacyjne	I kw. 2017, I kwa 2019 (w przypadku niewykorzystanie pełnej puli środków przeznaczonych na planowany konkurs działanie)	<ul style="list-style-type: none"> •organizacje pozarządowe •jst •mieszkańcy 	<ul style="list-style-type: none"> •zaproszenia wysyłane do ngo, •informacja o spotkaniu na stronach Internetowych i portalach społecznościowych, •prezentacja, •drukowane materiały

		informacyjne powtórzone w kolejnych terminach)		informacyjne,
Informowanie o bieżących aktywnościach LGD w ramach wdrażania LSR	Kampania informacyjna	od I kwartału 2016 do 2020 - na bieżąco	•mieszkańcy obszaru LGD	•aktywność na stronie internetowej LGD, •publikacje na stronach internetowych gmin, •publikacje w biuletynach / wydawnictwach gminnych, •aktywność na portalach społecznościowych
Uzyskanie informacji zwrotnej dot. stopnia realizacji operacji w ramach środków otrzymanych z budżetu LSR oraz problemach napotkanych przy realizacji operacji	Wywiady indywidualne	Co rocznie w IV kwartale	•beneficjenci	•ankieta telefoniczna

Tabela: Plan komunikacji

CEL	Budowanie wiedzy mieszkańców na temat LSR, przygotowanie beneficjentów do korzystania ze środków dostępnych za pośrednictwem LGD oraz wzmacnianie partycypacji społecznej.				
Obszar / Działanie	Grupy docelowe	Wskaźnik			
		Nazwa	Jednostka miary	Wartość na koniec 2020 r.	Źródło danych/sposób pomiaru
Spotkanie informacyjne dla członków organów Stowarzyszenia	<ul style="list-style-type: none"> • Zarząd LGD • Rada Programowa • Komisja rewizyjna • pracownicy 	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Szt.	5	Dane LGD
Spotkanie informacyjne dla organów gmin - członków Stowarzyszenia	<ul style="list-style-type: none"> • Wójt, • pracownicy urzędów • Rady Gmin • Sołtysi 	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Szt.	5	Dane LGD
Szkolenia dla beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> • przedsiębiorcy z obszaru LGD • potencjalni beneficjenci, w szczególności grupy de faworyzowane • przedstawiciele ngo i jst • mieszkańcy obszaru LGD 	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Szt.	7	Dokumentacja własna / listy obecności
Konsultacje indywidualne dla beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalni beneficjenci 	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Szt.	50	Dokumentacja własna / monitoring
Publikacje w prasie lokalnej i biuletynach gminnych	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalni beneficjenci • mieszkańcy obszaru LGD 	Liczba publikacji	Szt.	10	Dokumentacja własna
Publikacje artykułów na stronie internetowej LGD	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkańcy obszaru LGD • potencjalni beneficjenci • ngo 	Liczba artykułów	Szt.	20	Dokumentacja własna

	•jst				
Kampanie promocyjne na portalach społecznościowych	•mieszkańcy obszaru LGD •potencjalni beneficjenci •ngo	Liczba kampanii promocyjnych	Szt.	2	Dokumentacja własna
Działania informacyjne na społecznościowym profilu LGD	•mieszkańcy obszaru LGD •potencjalni beneficjenci •ngo	Liczba postów na prof. społ. LGD	Szt.	30	Dokumentacja własna
Ankieta telefoniczna (CATI)	•beneficjenci	Liczba wywiadów telefonicznych	Szt.	2	Dokumentacja własna
Badanie opinii dotyczącej działań informacyjnych	•mieszkańcy i organizacje z obszaru LGD	Liczba przeprowadzonych badań	Szt.	2	Dokumentacja własna
Badanie opinii dotyczącej działań szkoleniowo - konsultacyjnych	•uczestnicy spotkań	Liczba przeprowadzonych badań	Szt.	2	Dokumentacja własna

Tabela: Wskaźniki komunikacji

ROZDZIAŁ X MONITORING I EWALUACJA

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju ma na celu osiągnięcie zaplanowanych rezultatów w efekcie realizacji zadań i przedsięwzięć jakie zostały nakreślone w strategii. W dokumencie zostały one przedstawione w sposób szczegółowy, skwantyfikowany, z uwzględnieniem planu realizacji zarówno pod względem czasu jak i budżetu. Strategia obejmuje okres 6 lat, a więc na tyle długi, że założenie braku zmian zachodzących w szeroko rozumianym otoczeniu (społecznym, gospodarczym, środowiskowym, itp.) wydaje się nieuprawnione. Efektywna realizacja strategii wymaga kontroli skuteczności i adekwatności działań na poszczególnych jej etapach. Kontrola realizacji poszczególnych elementów będzie miała charakter ciągły, pozwalający na bieżąco oceniać uzyskiwane efekty. Monitoring zapewni LGD kontrolę tego czy strategia jest wdrażana, i czy zgodnie z aktualnym planem możliwe jest osiągnięcie założonych celów, a w razie potrzeby pozwoli dokonać korekty zaplanowanych działań lub sposobów ich realizacji odpowiednio wcześniej. Oprócz wskaźników rzeczowych zawartych w strategii monitorowane będą również takie, które związane są z aktywizacją i zadaniami organizacyjnymi (bieżącym funkcjonowaniem, doradztwem, pracą organów stowarzyszenia), a także realizacją budżetu. Celem monitoringu będzie określenie stopnia wykonania zadań, a w przypadku opóźnień czy innych odchyłeń od planu, identyfikacja przyczyn i wprowadzenie działań naprawczych.

Jeżeli w rezultacie analizy danych z monitoringu zostaną zidentyfikowane problemy, których nie dało się wcześniej przewidzieć lub przyjęte założenia okażą się niewłaściwe, w strategii zostaną wprowadzone zmiany, które umożliwią osiągnięcie jej głównych celów z użyciem skorygowanych narzędzi lub środków. Bieżący monitoring pozwoli zidentyfikować obszary problematyczne, które być może będą wymagać dodatkowego wsparcia lub pogłębionej analizy. Społeczność lokalna, zgodnie z zasadami partycypacji społecznej, będzie informowana o wynikach prowadzonej kontroli, jak również ewentualnych korektach czy środkach zaradczych.

Wskaźniki monitorowania LSR zostały opracowane na etapie definiowania celów, co zapewnia adekwatność kontroli wewnętrznej, a monitorowane parametry są powiązane ze wskaźnikami oraz planowanymi rezultatami wdrażania LSR. Dane zgromadzone w ten sposób będą mogły stanowić źródło informacji i materiał wyjściowy dla ewaluacji.

Lokalna Strategia Rozwoju definiuje również zakres planowanej ewaluacji, a więc oceny efektów i sposobów jej wdrażania. Będzie ona przeprowadzana zgodnie ze standardowymi kryteriami, a więc pod kątem trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości. Metodologia jaka została zaplanowana do oceny poszczególnych elementów uwzględnia sposoby i formy komunikacji oraz gromadzenia informacji zwrotnych zidentyfikowane w ramach konsultacji społecznych, jako najbardziej efektywne. Bieżącej (rocznej) ewaluacji będą podlegać pracownicy biura LGD (jakość i efektywność ich pracy); doradztwo, realizacja budżetu, sposób przeprowadzania konkursów, sposób przeprowadzania oceny – w szczególności pod kątem rozbieżności ocen i zrozumienia stosowanych kryteriów - oraz wdrażanie LSR.

Ewaluacja pozwoli podsumować efekty działań, porównać plan i założenia z rzeczywistymi rezultatami, dostarczy informacji na temat skuteczności poszczególnych narzędzi co zwiększy zasób wiedzy LGD na temat skuteczności oddziaływania.

Analiza zakończonych przedsięwzięć pozwoli zweryfikować jakość i efektywność podejmowanych działań. Wnioski z niej wypływające oraz ewentualne rekomendacje pozwolą podnieść skuteczność działania w bieżącym okresie wdrażania LSR lub będą stanowić podstawę planowania działań w kolejnych latach.

Odnosząc się do ewaluacji w kontekście czasu badania, LGD zadbała o poddanie LSR weryfikacji na wszystkich etapach, tj. w trakcie tworzenia, realizacji oraz oceny po zakończeniu interwencji. W ramach ewaluacji ex-ante ocenione poddane były: analiza SWOT oraz cele i przedsięwzięcia na etapie ich formułowania. Dane i wnioski z nich wypływające zostały wykorzystane w tworzeniu LSR i są uwzględnione w odpowiadających im obszarach strategii. Ewaluacja w trakcie wdrażania (on-going) i po zakończeniu (ex-post) została zaplanowana – szczegóły w tabelach poniżej.

EWALUACJA				
ELEMENT OCENY	PODMIOT OCENIAJĄCY	ŹRÓDŁO DANYCH	CYKL OCENY	PARAMETRY OCENY
Pracownicy biura LGD	Dyrektor biura LGD	<ul style="list-style-type: none"> • dane własne LGD, • rozmowa oceniająca, 	za cały rok kalendarzowy (termin - do końca I kwartału roku następującego po ocenianym)	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zadań wynikających z zakresu obowiązków oraz innych powierzonych do realizacji w badanym okresie, • jakość i terminowość realizacji zadań, • dodatkowe zadania i osiągnięcia,
Dyrektor biura LGD	przedstawiciel / przedstawiciele Zarządu LGD	<ul style="list-style-type: none"> • dane własne LGD, • rozmowa oceniająca, 	za cały rok kalendarzowy (termin - do końca I kwartału roku następującego po ocenianym)	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zadań wynikających z zakresu obowiązków oraz innych powierzonych do realizacji w badanym okresie, • zarządzanie pracą biura i podległym personelem, • realizacja budżetu LGD, • dodatkowe działania i inicjatywy podejmowane na rzecz LGD,
Realizacja budżetu LGD	Dyrektor biura LGD, Zarząd LGD	<ul style="list-style-type: none"> • dane własne LGD, • sprawozdanie z działalności, • raporty zewnętrzne, 	rocznie (do końca I kwartału za rok poprzedzający)	<ul style="list-style-type: none"> • zagregowane koszty wg. rodzajów, • stopień wykorzystania funduszy, • stopień wykorzystania budżetu.
Doradztwo	Starszy specjalista ds. zarządzania projektami	<ul style="list-style-type: none"> • materiały własne z monitoringu; • ankiety wypełniane przez osoby korzystające z doradztwa, 	rocznie (do końca I kwartału za rok poprzedzający)	<ul style="list-style-type: none"> • efektywność działań, • jakość świadczonego doradztwa, • formy doradztwa,
Konkursy	<ul style="list-style-type: none"> • Starszy specjalista ds. zarządzania projektami; • Rada Programowa; • beneficjenci 	<ul style="list-style-type: none"> • dokumentacja własna LGD, • wywiady, ankiety, warsztaty, 	każdorazowo po zakończeniu procedury naboru i oceny	<ul style="list-style-type: none"> • kryteria wyboru operacji – m.in. adekwatność przyjętych kryteriów do zaplanowanych w LSR wskaźników produktu, rezultatu; rozbieżność ocen; prawidłowość stosowania poszczególnych kryteriów, • procedury – m.in. sprawność i prawidłowość przeprowadzenia naborów, konkursów,

				<ul style="list-style-type: none"> •harmonogram konkursu, •liczba/ jakość składanych wniosków,
Wdrażanie LSR	<ul style="list-style-type: none"> •Dyrektor biura, •mieszkańcy obszaru LGD 	<ul style="list-style-type: none"> •dokumentacja własna LGD, •ankiety, 	rocznie (do końca I kwartału za rok poprzedzający)	<ul style="list-style-type: none"> •zgodność wdrażania LSR z harmonogramem, •stopień realizacji wskaźników, •efektywność działań informacyjnych i promocyjnych,
Wdrażanie LSR	firma zewnętrzna	<ul style="list-style-type: none"> •desk research, •wywiady pogłębione (FDI), •wywiady grupowe (IDI), •wywiady telefoniczne (CATI), •warsztaty, •ankiety. 	po zakończeniu wdrażania LSR (IV. kw. 2022 r.)	<ul style="list-style-type: none"> •rezultaty wdrażania LSR, •oddziaływanie na obszar wdrażania,

Tabela: Ewaluacja.

MONITORING					
BADANY ELEMENT	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	ŹRÓDŁO DANYCH	CYKL / TERMIN	KRYTERIA	FORMA AGREGACJI DANYCH
Rada Programowa	Dyrektor biura/Specjalista ds. zarządzania projektami	protokoły z posiedzeń wraz z załącznikami w szczególności karty oceny wniosku	każdorazowo po zakończonej procedurze naboru wniosków	<ul style="list-style-type: none"> •frekwencja na posiedzeniach, •liczba ocenionych wniosków, •liczba włączeń z oceny, •rozbieżność ocen, w tym szczególności kryteria wyboru, w których oceny są rozbieżne, nazwiska członków Rady, których oceny najczęściej odbiegają od pozostałych ocen 	dokument w wersji elektronicznej – raport danych narastająco za cały okres objęty LSR
Realizacja budżetu LGD	Dyrektor biura	<ul style="list-style-type: none"> •dokumenty księgowe, •raporty z monitorowania LSR, w tym w szczególności informacje o podpisanych umowach, wypłaconych środkach beneficjentom otrzymywane z samorządu województwa 	kwartalnie	<ul style="list-style-type: none"> •koszty wg rodzajów, •kwoty udzielonego wsparcia wg. poszczególnych kategorii budżetu, •stopień wykorzystania budżetu LSR w poszczególnych kategoriach 	dokument w wersji elektronicznej – raport danych w ujęciu kwartalnym + narastająco za cały okres objęty LSR
Działania informacyjne	Specjalista ds. zarządzania projektami	dokumentacja własna LGD	miesięcznie	<ul style="list-style-type: none"> •liczba odwiedzin na stronie LGD, •Facebook – liczba odwiedzin na profilu LGD, •liczba spotkań informacyjnych, 	dokument w wersji elektronicznej – raport danych narastająco za cały okres objęty LSR

				<ul style="list-style-type: none"> •liczba uczestników spotkań informacyjnych, •liczba i rodzaj innych działań (ulotki, publikacje prasowe, ds.) 	
Działania aktywizacyjne	Doradca ds. zarządzania projektami	dokumentacja własna LGD	na bieżąco, po zrealizowaniu zadania	<ul style="list-style-type: none"> •liczba wydarzeń, •liczba uczestników wydarzeń 	dokument w wersji elektronicznej – raport danych narastająco za cały okres objęty LSR
Działania promocyjne	Specjalista ds. zarządzania projektami	dokumentacja własna LGD	na bieżąco, po zrealizowaniu zadania	<ul style="list-style-type: none"> •liczba uczestników/odbiorców, •rodzaj działania, •rodzaj i liczba kanałów informacyjnych 	dokument w wersji elektronicznej – raport danych narastająco za cały okres objęty LSR
Doradztwo	Doradca ds. zarządzania projektami	<ul style="list-style-type: none"> •karty doradztwa •ankiety •listy obecności •korespondencja elektroniczna 	na bieżąco	<ul style="list-style-type: none"> •liczba osób korzystających z doradztwa, •jakość świadczonego doradztwa, •skuteczność/efektywność świadczonego doradztwa 	<ul style="list-style-type: none"> •listy obecności, •ankiety, •wydruki, •karty doradztwa, •raport miesięczny (wersja elektroniczna)
Wskaźniki realizacji LSR	Starszy specjalista ds. zarządzania projektami	<ul style="list-style-type: none"> •ankiety monitorujące, sprawozdania beneficjentów i grantoborców, •dokumentacja własna LGD •informacja kwartalna – Wdrażanie LSR (raport zewnętrzny) 	kwartalnie	stopień realizacji wskaźników	sprawozdanie (wersja elektroniczna)

Konkursy	Specjalista ds. zarządzania projektami	dokumentacja własna LGD	każdorazowo po zakończeniu procedury naboru i oceny	<ul style="list-style-type: none"> •zgodność z harmonogramem konkursów, •liczba złożonych wniosków, •liczba wniosków wybranych i niewybranych, •liczba wniosków niezgodnych z lsr, •wyniki oceny wniosków (średnia liczba punktów) •liczba odwołań/protestów 	dokument w wersji elektronicznej – raport „Konkursy – LSR 2014 – 2020”
----------	--	-------------------------	---	--	--

Tabela: Monitoring

ROZDZIAŁ XI ZINTEGROWANIE

Na etapie diagnozy obszaru LGD oraz analizy SWOT przeprowadzonej na potrzeby opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020, jako główny problem na obszarze LGD zidentyfikowano sytuację na rynku pracy. ¾ ankietyowanych oceniło, iż z ich punktu widzenia najistotniejszą potrzebą jest poprawa sytuacji w tym zakresie. Dotyczy to głównie takich zagadnień jak brak atrakcyjnych miejsc pracy, brak ofert dla kobiet wychowujących małe dzieci, brak perspektyw dla młodzieży, a w konsekwencji odpływ młodych osób z obszaru lgd. Słaby rozwój przedsiębiorczy wynika z infrastruktury publicznej, która wpływa na rozwój społeczności będących podstawowym odbiorcom działań przedsiębiorczych. Diagnozowano również niski stopień kompetencji osób defaworyzowanych do podejmowania działań w tym obszarze. Uwzględniając wnioski z przeprowadzonych badań oraz innych form konsultacji, sformułowano Cel główny 1 którego osiągnięcie przyczyni się do poprawy sytuacji w problematycznym obszarze.

W tym zakresie zaplanowano realizację 4 są one spójne i realizują wspólny cel – pobudzenie gospodarcze, rozwój przedsiębiorczości, a w konsekwencji poprawę sytuacji na rynku pracy.

Pierwszym etapem działania w ramach powyższych celów i przedsięwzięć będzie przeprowadzona przez LGD kampania informacyjna dotycząca możliwości pozyskiwania funduszy w ramach LSR 2014-2020. Użyte zostaną różne narzędzia i środki komunikacji (strony www., portale społecznościowe, prasa, spotkania). Tak kompleksowe działanie, oprócz funkcji informacyjnej będzie budować pozytywny klimat wokół przedsiębiorczości, aktywności mieszkańców, współpracy oraz możliwości kształtowania własnej sytuacji. Szczególną rolę będą miały spotkania konsultacyjno szkoleniowe oraz konsultacje indywidualne, których celem będzie przedstawienie warunków otrzymania pomocy, wymagań dotyczących przygotowania dokumentów oraz sposobu i terminów realizacji operacji. Przy realizacji tych wydarzeń LGD będzie włączać do działania w kwestiach organizacyjnych i komunikacyjnych przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (radni, sołtysi). Nacisk na działania związane z informowaniem i szkoleniem ma na celu nie tylko zachęcenie do podejmowania działań, ale przede wszystkim zbudowanie wiedzy potencjalnych beneficjentów, uświadomienie kwestii prawnych i proceduralnych. Założono, iż odpowiednia informacja i doradztwo wpłynie na jakość planowanych operacji, a także jakość wniosków składanych do LGD.

Przedsięwzięcie 1.2.1 będzie kierowane do szerokiego grona odbiorców. Jego adresatami będą osoby z grup defaworyzowanych i inni mieszkańcy obszaru LGD będący w trudnej sytuacji z powodu braku zatrudnienia, którzy dzięki wsparciu uruchomią działalność gospodarczą jak również funkcjonujący na terenie LGD przedsiębiorcy, którzy dzięki zastosowanej interwencji rozszerzą swoją działalność i stworzą dodatkowe miejsca pracy.

Przygotowanie merytoryczne osób podejmujących działalność gospodarczą jest elementem bardzo istotnym dla jej utrzymania i sprostania wyzwaniom jakie stają przed nowym na rynku podmiotem. W celu zapewnienia wsparcia dla osób, które otrzymają dofinansowanie w ramach premii na założenie działalności, zostało zaplanowane szkolenie dotyczące podstawowych zasad funkcjonowania mikroprzedsiębiorstwa (Przeds. 1.3.1). Terminy obu działań zostały skorelowane. Przedsięwzięcie 1.2.1 w całości wspiera rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD oraz integrację działań i podmiotów w tym zakresie.

Kapitał społeczny oparty o szacunek dla naturalnego środowiska i infrastruktura jest szansą rozwoju sektora gospodarki opartej o turystykę. Temat ten jest konsekwentnie w LSR traktowany jako działalność przedsiębiorczości społeczno-gospodarczej, która może tworzyć warunki do rozwoju regionu.

Dlatego grant planowany do udzielenia w obszarze ochrony środowiska, budowania społeczeństwa w oparciu o zasób potencjału infrastrukturalnego jest klasyfikowany jako projekt wspierający promocję gospodarczą regionu.

Oczekuje się, iż współdziałanie różnych podmiotów na obszarze objętym LSR przyniesie rezultat w postaci wzmocnienia lokalnego potencjału. Zrealizowane projekty grantowe skutkujące w integracji sektora gospodarczego, a także współpraca z innymi podmiotami, np. NGO mają szansę

przynieść efekt w postaci dalszej współpracy międzysektorowej. Skojarzone ze sobą dzięki realizacji projektu grantowego przedsiębiorstwa mogą kontynuować budowanie powiązań, a przez promocję dobrych praktyk w tym zakresie będą wpływać na popularyzację postaw współpracy pomiędzy innymi podmiotami z różnych branż lub sektorów. Nawiązane w ten sposób relacje mogą skutkować tworzeniem wspólnych, komplementarnych przedsięwzięć i przynosić efekt synergii na obszarze LGD.

W przypadku LSR mamy do czynienia ze zintegrowaniem strategii na różnych płaszczyznach. Jedną z nich jest niewątpliwie integracja terytorialna. Obszar, którego spójność została wykazana w rozdziale poświęconym jego charakterystyce pozwala na podejmowanie interwencji, które są wspólne dla jego całości i wpływają w równym stopniu na zaspokojenie najważniejszych potrzeb wynikających z analizy SWOT.

Inną płaszczyzną są cele. Kluczowe jest ich sformułowanie i zaplanowanie przedsięwzięć w sposób, który zagwarantuje, iż będą wpływać na osiągnięcie danego celu.

LSR ma za zadanie wspomagać rozwój lokalny w różnych wymiarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowo – kulturalnym. Pod tym względem opracowana strategia jest kompleksowa i konsekwentna. Główny nacisk położony jest na poprawę sytuacji gospodarczej i wspomaganie rozwoju rynku pracy. Zakres zaplanowanych działań w ramach realizacji celu szczegółowego 1.2 zapewnia włączenie i współpracę różnych sektorów i branż, jak również, poprzez projekty grantowe, definiuje różne metody interwencji. Zintegrowanie zostało zapewnione na poziomie sformułowania przedsięwzięć. Plan działania został opracowany w sposób gwarantujący właściwą sekwencję zdarzeń, która zapewnia efektywną współpracę podmiotów i wykorzystanie rezultatów jednych działań przy realizacji kolejnych. I tak realizacja każdego przedsięwzięcia rozpoczyna się od działań aktywizacyjnych.

Lokalna Strategia Rozwoju, oprócz opisanego zintegrowania wewnętrznego jest spójna z zadaniami i działaniami zawartymi w innych dokumentach o charakterze strategicznym, które swoim zasięgiem obejmują obszar LGD:

Dokumenty strategiczne z poziomu samorządu województwa (nazwa)	Cele opisane w dokumentach strategicznych	Cele opisane w LSR	Spójność z planowanymi przedsięwzięciami
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020r	Cel strategiczny 2. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami;	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zmianach klimatycznych i ochronie środowiska i własnego zdrowia
	Cel strategiczny 3. Lepsze zarządzanie energią;	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zarządzaniu energią OZE i jej inwestycjami w przestrzeń publiczną
	Cel strategiczny 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu;	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Rozwój istniejących, powstawanie nowych firm ma wpływ na dochody i dobrobyt

			mieszkańców
	Cel strategiczny 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia;	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zmianach klimatycznych i ochronie środowiska i własnego zdrowia
	Cel strategiczny 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Rozwinięta infrastruktura koreluje się z rozwojem kapitału społecznego szczególnie w obrębie ekonomii społecznej
Dokumenty strategiczne z poziomu kraju (nazwa)	Cele opisane w dokumentach strategicznych	Cele opisane w LSR	Spójność z planowanymi przedsięwzięciami
Strategia rozwoju kraju 2020	Głównym celem strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybki i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Rozwinięta infrastruktura koreluje się z rozwojem kapitału społecznego
Konstytucja RP	Preambuła	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Rozwój istniejących, powstawanie nowych firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zmianach klimatycznych i ochronie środowiska i własnego zdrowia
Długookresowa strategia rozwoju kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”	Strategia określa 9 obszarów rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju: makroekonomiczne	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Rozwój istniejących, powstawanie nowych firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców
		Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego	Region poprzez działania promocyjne projektu współpracy i aktywizacji zwiększy swą

	ramy rozwoju Polski, kreatywność indywidualną i innowacyjną gospodarką, Polskę cyfrową, kapitał ludzki, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, rozwój regionalny, transport, kapitał społeczny, sprawne państwo.	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	atrakcyjność turystyczną Mocna organizacja pozarządowa w regionie może go wzmacniać w rozwoju i dążeniu do poprawy funkcjonowania
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010 - 2020	Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celu rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zmianach klimatycznych i ochronie środowiska i własnego zdrowia
Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Zastosowanie otoczenia regulującego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Rozwój istniejących, powstawanie nowych firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców
	Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Rozwój współpracy nowych i istniejących, firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców
	Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zarządzaniu energia OZE i jej inwestycjami w przestrzeń publiczną
	Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Rozwój współpracy nowych i istniejących, firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców
Strategia	Rozwijanie kapitału	Przestrzeń publiczna	Ekonomia społeczna to

rozwoju kapitału ludzkiego 2020	ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w sposób, który pozwoli im w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na każdym etapie życia	sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	szczególny rodzaj wsparcia społecznej i gospodarczej przedsiębiorczości
Strategia bezpieczeństwa energetycznego i środowiska perspektywa do 2020 roku	Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenia warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zarządzaniu energią OZE i jej inwestycjami w przestrzeń publiczną
Strategia „Sprawne Państwo 2020”	Zwiększenie skuteczności i efektywności Państwa otwartego na współpracę z obywatelami	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego	Rozwój współpracy nowych i istniejących, firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców
Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020	Wzmacnianie działu kapitału społecznego w rozwoju społeczno – gospodarczym Polski	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Ekonomia społeczna to szczególny rodzaj wsparcia społecznej i gospodarczej przedsiębiorczości
Dokumenty strategiczne z poziomu programu (nazwa)	Cele opisane w dokumentach strategicznych	Cele opisane w LSR	Spójność z planowanymi przedsięwzięciami

PROW 2014-2020	CEL 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich”	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zarządzaniu energią OZE i jej inwestycjami w przestrzeń publiczną
	CEL 3A – poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe.	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Rozwój współpracy nowych i istniejących, firm ma wpływ na dochody i dobrobyt mieszkańców.
	6A – ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie wykluczeniu	Tworzenie nowych i rozwój istniejących firm ma wpływ bezpośredni na rozwój gospodarczy obszaru
Dokumenty strategiczne z poziomu świata	Cele opisane w dokumentach strategicznych	Cele opisane w LSR	Spójność z planowanymi przedsięwzięciami
Milenijne Cele Rozwoju ONZ z 25.09.2015 roku	wspieranie zrównoważonej turystyki	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego	Rozwinięta infrastruktura koreluje się z rozwojem kapitału społecznego
	CZR zakładają cele edukacyjne nie tylko dla najmłodszych, ale też dla dorosłych (a także cele związane z posiadaniem konkretnych umiejętności zawodowych)	Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Działania edukacyjne i podnoszące świadomość mieszkańców o zmianach klimatycznych i ochronie środowiska i własnego zdrowia
	realizacja 10-letniego programu zrównoważonej	Wspieranie aktywności gospodarczej Przeciwdziałanie	Budowanie nowych rynków zbytu i współpracy do tworzenia

	konsumpcji i produkcji dla wszystkich państw (liderami państwa rozwinięte, program musi brać po uwagę możliwości i poziom rozwoju pozostałych),	wykluczeniu	nowych kierunków rozwojowych przedsiębiorstw
Dokumenty strategiczne z poziomu dokumentów budujących światopogląd	Cele opisane w dokumentach strategicznych	Cele opisane w LSR	Spójność z planowanymi przedsięwzięciami
Encyklika Ojca Świętego Franciszka – Poświęcona trosce o wspólny dom	(...) matka ziemia (...) protestuje z powodu zła, jakie jej wyrządzamy nieodpowiedzialnym wykorzystaniem i rabunkową eksploatacją dóbr (...)	Przestrzeń publiczna sprzyjająca rozwojowi kapitału społecznego Wzrost kapitału społecznego poprzez działania na rzecz dobra wspólnego Wzrost kompetencji społecznych lokalnych liderów	Racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru i budowanie odpowiedzialności za Matkę Ziemię

ROZDZIAŁ XII STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Decyzję o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonuje organ opracowujący projekt dokumentu sam bądź, w przypadku art. 47 ww. ustawy, w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony środowiska. **Stowarzyszenie Długosz Królewski dokonało własnej analizy dokumentów legislacyjnych i stwierdzono brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność* objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 Stowarzyszenia Długosz Królewski.** Poniżej przedstawia się przyjęty tok rozumowania i uzasadnienie dla tej decyzji.

Charakter działań przewidzianych w dokumencie

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność objęta Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 nie jest dokumentem o charakterze gminnym. Dodatkowo, zakres działania LSR dotyczy kilku dziedzin takich jak rozwój społeczności lokalnej, wsparcie przedsiębiorczości, ochrona dziedzictwa historyczno-kulturowego, turystyka i rekreacja. Zadania realizowane w jej zakresie będą koncentrować się w obszarach zurbanizowanych i nie będą wpływały na cele ochrony obszarów Natura 2000.

Dokument LSR **nie wpisuje się** w art. 46 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ponieważ realizacja postanowień projektu dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Należy podkreślić, iż dokument LSR wykazuje duży poziom ogólności, określa cele i kierunki rozwoju. Ponadto dokument nie przesądza o lokalizacji poszczególnych operacji oraz nie precyzuje konkretnych rozwiązań technicznych stosowanych przy ich realizacji. Strategia ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD, a także ożywienie gospodarcze i odbudowę

więzi społecznych. Proces ten jest ukierunkowany na rozwój lokalny poprzez wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz lokalnych inicjatyw z zakresu rekreacji, turystyki, kultury i życia społecznego. Cele te wymagają czynnej współpracy partnerów lokalnych, organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych przy rozwiązywaniu problemów rozwojowych.

Biorąc pod uwagę art. 49 ww. Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) charakter działań przewidzianych w strategii wskazuje:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju, skali tych przedsięwzięć:

Cel ogólny i cele szczegółowe (Rozdz. V) mają charakter prospołeczny i z założenia ma pobudzać oraz integrować mieszkańców obszaru. Rozwój LGD mają ponadto zapewnić działania polegające na wzmocnieniu działalności gospodarczej i sektora turystycznego w rejonie.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność nie wyznacza ram dla realizacji przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym wymienionych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2010r. Nr 213, poz. 1397 ze zm.). Planowane zadania obejmować będą działania z zakresu konkursów, projektów grantowych, operacji własnych, projektów współpracy czy aktywizacji. Beneficjentami działań LSR będą m.in. mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego (JST). Ponadto w ramach LSR proponuje się do realizacji przedsięwzięcia, które będą promować dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze i historyczne obszaru poprzez działania aktywizacyjne, edukacyjne i promocyjne.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach:

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest spójna z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu co opisano w **Rozdziale X** niniejszego dokumentu

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

Przy realizacji *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność* uwzględnione zostaną aspekty środowiskowe, które dotyczyć będą zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska poprzez uwzględnienie obowiązujących aktów prawa wspólnotowego oraz krajowego. Ponadto, w kryteriach wyboru operacji do realizacji na obszarach objętych strategią będą ujęte kryteria doceniające pomysły uwzględniające zrównoważony rozwój oraz ochronę środowiska.

Rodzaj oraz skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań:

Cele zawarte w *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność* oraz odpowiadające im działania, w głównej mierze oddziaływać będą pozytywnie na ludzi i dobra materialne. LSR z założenia ma wspierać wszystkie grupy społeczne i prowadzić działania przyczyniające się w większym lub mniejszym stopniu do poprawy jakości ich życia i wzrostu konkurencyjności w kontekście gospodarczym i społecznym. Działania edukacyjne, doradcze oraz inwestycyjne, przyczynią się do wzrostu aktywności lokalnej społeczności, stworzenia atrakcyjnych miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości w regionie. W wyniku realizacji powyższych zamierzeń zwiększy się komfort i jakość życia mieszkańców, poprawie ulegną warunki ekonomiczne. Ponadto realizacja przedsięwzięć będzie służyć zacieśnianiu więzi między lokalną społecznością.

Projekty w zakresie wspierania przedsiębiorczości w głównej mierze dotyczyć będą działań związanych z zakupem sprzętu, urządzeń, wyposażenia lub materiałów oraz prowadzeniem działań marketingowych. Beneficjenci będą mogli również uzyskać środki na budowę lub przebudowę obiektów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Działania obejmować będą głównie modernizację i adaptację istniejących budynków pod nowe przedsięwzięcia. Ze względu na

zaplanowane jednostkowe kwoty dotacji w tym zakresie (nieprzekraczające 50 tys. zł w przypadku nowotworzonych oraz 300 tys. w przypadku istniejących przedsiębiorstw) będą to działania o małej skali, wspierające głównie mikroprzedsiębiorstwa, które nie będą wpisywać się w ramy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.*

Prognozuje się, że realizacja inwestycji związanych z budową może się wiązać z powstawaniem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych, dlatego powinny być one prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zaleca się używanie maszyn w pełni sprawnych, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

W LSR nie planuje się operacji, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby lub wód, mogących wpłynąć na jakość i stan omawianych komponentów środowiska. Zasoby naturalne jakie będą wykorzystywane w ramach realizacji inwestycji zawartych w LSR, to przede wszystkim woda, żwir, i piasek, używane w trakcie trwania prac modernizacyjnych i budowlanych. Ze względu na niewielką skalę planowanych prac, zadania realizowane w ramach LSR nie będą wpływały negatywnie na zasoby naturalne na obszarze LGD. Ponadto realizacja przedsięwzięć nie powinna się wiązać z emisją zanieczyszczeń do atmosfery, mogących powodować zmiany lokalnego klimatu. Operacje te nie spowodują pogorszenia jakości powietrza oraz przekroczenia poziomu dopuszczalnych substancji określonych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

Prognozuje się, iż operacje zawarte w LSR nie wpłyną na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie ich populacji, zmianę cech charakterystycznych siedliska czy stworzenie barier dla migracji roślin i zwierząt powodując zmniejszenie bioróżnorodności na obszarze LGD. Ponadto planowane działania nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia, a także przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę i modernizację niekomercyjnej, ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i turystycznej. Inwestycje te, realizowana w ramach przedsięwzięcia nie będą duże i prawdopodobieństwo, aby były to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w punktach 49 do 51 lub 55 i 56 rozporządzenia Rady Ministrów jest znikome. Rodzaj, skala i wielkość realizowanych projektów będą zależeć od operacji, które zostaną wyłonione do realizacji na drodze konkursu skierowanego do JST, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców indywidualnych. Działania wskazane w strategii będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych krótkotrwałych, odwracalnych oddziaływań, które mają lokalną skalę. Środki finansowe jakie przewidziano na realizację przedsięwzięć w tym obszarze nie pozwalają na budowę inwestycji o dużej skali. Ponadto zadania te będą realizowane w terenach zurbanizowanych, przy istniejących obiektach takich jak szkoły czy inne obiekty użyteczności publicznej. Wykorzystywane będą istniejące już trakty komunikacyjne oraz drogi, co w konsekwencji nie będzie wiązać się z ingerowaniem w nowe obszary środowiska, co potencjalnie mogłyby zagrozić jego naturalnemu charakterowi. Inwestycje w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej – budowa altan, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, małych boisk, rewitalizacja przestrzeni parków itp. Działania te wpłyną korzystnie na obszar LGD zwiększając jego atrakcyjność, estetykę i przestronność co wpłynie pozytywnie na wizerunek, a także warunki funkcjonowania w przestrzeni zarówno mieszkańców, jak i odwiedzających nasz obszar turystów.

Zadania realizowane w ramach pozostałych przedsięwzięcia nie mają bezpośredniego oddziaływania i wpływu na środowisko, natomiast w sposób pośredni oddziałują wyłącznie pozytywnie ze względu na edukacyjny charakter i podnoszenie świadomości mieszkańców obszaru

z zakresie znaczenia środowiska naturalnego i jego ochrony dla utrzymania dobrostanu mieszkańców.

b)prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych:

Oddziaływania poszczególnych operacji ujętych w LSR mogą nakładać się na siebie, w przypadku równoczesnej ich realizacji. Okres realizacji inwestycji zależeć będzie od przyjętego przez beneficjentów/wnioskodawców harmonogramu prowadzonych prac. Na etapie opracowywania LSR nie można określić ani narzucić terminu rozpoczęcia i zakończenia konkretnych operacji. Ponadto ze względu na rozległy obszar jaki obejmuje LGD, jednoczesna realizacja operacji nie spowoduje oddziaływania skumulowanego. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach LSR ma charakter lokalny i ewentualne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Realizacja LSR nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw. Wśród działań zaplanowanych w ramach LSR, żadna z inwestycji nie będzie stanowić ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak, każdorazowo przy opracowywaniu projektów konkretnych inwestycji, zostanie przeprowadzone stosownie do potrzeb postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000.

c)prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska:

Przedsięwzięcia te wpłyną bezpośrednio na wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców i turystów, natomiast konkretne działania społeczne dotyczyć będą rozwoju zasobów ludzkich, aktywizacji społeczności oraz pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców. Powstanie nowych podmiotów gospodarczych przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy, co wpłynie na zmniejszenie bezrobocia, poprawie ulegną również warunki ekonomiczne mieszkańców gmin. Projekty będą miały na celu podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich, budowę i zacieśniania więzi społecznych, podejmowanie inicjatyw służących regionalnemu rozwojowi gospodarstwu oraz ogólnej poprawie sytuacji dochodowej. W LSR zawarto zapisy, że zadania wdrażane zarówno przez beneficjentów jak i samą LGD będą realizowane w sposób taki by nie zagrażały zdrowiu i życiu ludzi oraz środowisku naturalnemu, zatem prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska jest znikome. Nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań na zdrowie i życie ludzi.

Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. W odniesieniu do pomników przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytków ekologicznych lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wprowadzone zakazy nie dotyczą m.in. realizacji inwestycji celu publicznego – po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami*. Nie mniej jednak przy określaniu skali, rodzaju i lokalizacji inwestycji beneficjenci/wnioskodawcy zobowiązani są respektować i nie naruszać obowiązujących zakazów dotyczących form ochrony przyrody występujących na terenie LGD. Ponadto należy również uwzględnić zapisy *Ustawy o ochronie przyrody*, plany ochrony, plany zadań ochronnych dla powyższych form ochrony przyrody oraz akty prawa miejscowego dotyczące Obszarów Chronionego Krajobrazu, Parków Krajobrazowych, rezerwatów przyrody i pomników przyrody. Każdorazowo, podczas opracowywania projektów przedsięwzięć beneficjenci będą kierować się wyborem najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych.

Operacje nie będą lokalizowane na przedmiotach ochrony obszarów Natura 2000, a działania prowadzone w ramach wdrażania LSR nie będą miały istotnego oddziaływania na przekroczenie standardów jakości środowiska.

Podsumowując, należy podkreślić, że ze względu na specyfikę i cele działania wskazane w strategii, operacje zgłaszane do konkursów będą niewielkich rozmiarów i z uwagi na ich parametry, nie będą

mogły znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym uznaje się brak konieczności przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko do powyższej strategii.

WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH i LITERATURY:

- ✓ *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020)*, grudzień 2014, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
 - ✓ *Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 PO WER 2014-2020*, grudzień 2014, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
 - ✓ *Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej 2013-2020*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Załącznik do uchwały nr 164 Rady ministrów z dn. 12 sierpnia 2014 r. (poz. 811).
 - ✓ *Strategia komunikacji polityki spójności na lata 2014-2020*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 30 czerwca 2015 r.
 - ✓ *Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju*, opracowany przez firmę EGO s.c. na potrzeby MRiRW.
 - ✓ *Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020*, materiał zredagowany w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie wyników prac Zespołu Roboczego ds. Opracowania Zakresu Lokalnych Strategii Rozwoju przy Grupie tematycznej ds. Podejścia Leader, Warszawa 2015.
 - ✓ *Zasady realizacji instrumentu: Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce. Planowanie perspektywy finansowej na lata 2014-2020*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2014.
- Województwo Wielkopolskie:
- ✓ *Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 WPRO 20014+*, przyjęty przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr 479/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 r. (z późn. zmianami).
 - ✓ *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku* (2012, wersja zaktualizowana, przyjęta Uchwałą NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r.).
 - ✓ *Strategia polityki społecznej dla województwa wielkopolskiego do 2020 roku*, Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Poznań 2010.
 - ✓ *Regionalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Wielkopolskim na lata 2013-2020*, Poznań 2012, Załącznik do uchwały numer 2878/2012 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2012 r.
 - ✓ *Program wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w województwie wielkopolskim na lata 2014-2020*, Poznań 2014, Załącznik do Uchwały nr XLI- 795-14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2014 r.
 - ✓ *Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020*. Aktualizacja. RIS 3.
 - ✓ *Wielkopolski program na rzecz osób starszych o 2020 roku*, Poznań 2013, załącznik do Uchwały nr XXXIX/772/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r.
- Akty prawa:
- ✓ Rozporządzenie 1303/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego
 - ✓ Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego

Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320, z późn. zm.).

✓ Rozporządzenie 1305/2013 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z

dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 487, z późn. zm.).

✓ Rozporządzenie nr 640/2014 – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca

2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20.06.2014, str. 48).

✓ Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378)

✓ Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków

✓ Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 349 i 1888).

✓ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. poz. 1146 z późn. zm.).

✓ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1570).

✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009, Nr 151, poz. 1220 ze zm.).

✓ Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

Ewidencje, Opracowania statystyczne:

✓ Statystyczne Vademecum Samorządowca, Urząd Statystyczny w Poznaniu, dostęp on-line

✓ Bank Danych Lokalnych, Urząd Statystyczny w Poznaniu, dostęp on-line

✓ Raport Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. 2015-12-19

Źródła internetowe:

✓ Oficjalna strona Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich: <http://ksow.pl/pl/ksow-2014-2020.html>

✓ Oficjalny serwis Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej: <https://www.ewt.gov.pl/>

✓ Oficjalna strona Izby Produktu Lokalnego i Regionalnego: <http://www.produktyregionalne.pl/>

✓ Oficjalna strona Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu:

<http://www.rops.poznan.pl/>

✓ Oficjalna strona Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie: www.pup.gniezno.pl/

✓ Oficjalna strona Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu:

www.umww.pl

ZAŁĄCZNIKI DO LSR

1.Procedura aktualizacji LSR

Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem długookresowym, zawierającym strategiczny plan działań mających na celu stymulowanie rozwoju obszaru w perspektywie lat. W okresie tym sytuacja w sferach politycznej, gospodarczej i społecznej może się zmienić zarówno na skutek oddziaływania czynników zewnętrznych, niezależnych, mających wpływ nie tylko na region ale i cały kraj, jak również w wyniku efektów podejmowanych na obszarze działań. Tym samym w trakcie realizacji LSR mogą zmienić się problemy, potrzeby i priorytety rozwoju obszaru. Wybrane aspekty życia społeczno-gospodarczego mogą się poprawić szybciej niż zakładano, podczas gdy stan innych może się pogorszyć i konieczne będzie podjęcie

działań mających na celu łagodzenie skutków tego pogorszenia. W związku z tym, LSR musi być okresowo weryfikowana i w razie potrzeby, aktualizowana, by korespondowała z istniejącą sytuacją społeczno-gospodarczą obszaru oraz zidentyfikowanymi problemami. Niezbędne zmiany nie powinny być oceniane w kategoriach błędów, lecz traktowane jako nieodzowne elementy tego procesu. Temu służyć mają przejrzyste procedury, w ramach których ostateczne decyzje zarezerwowane są do Zarządu ale przed wcześniejszą konsultacją i zatwierdzeniem przez najważniejszy organ jakim jest WZC.

Cel procedury: dostosowanie zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju do aktualizacji danych dotyczących obszaru oraz korekta zapisów wynikająca z ewaluacji wdrażania LSR.

Zakres procedury: procedura aktualizacji obejmuje czynności od zgłoszenia zmian do przyjęcia nowelizacji dokumentu Lokalna Strategia Rozwoju.

Powiązania: procedura monitoringu i ewaluacji, plan komunikacji, plan szkoleń.

Przebieg procedury:

1. Potrzeby aktualizacji zapisów w LSR mogą zgłaszać wszyscy mieszkańcy obszaru, członkowie LGD i organy stowarzyszenia. Na stronach internetowych dostępne będą adresy mailowe, ankiety monitorujące wdrażanie LSR, a także dokumenty weryfikujące jakość świadczonego przez pracowników doradztwa (karty doradztwa, opinie, formularze wniosków). Wszystkie uwagi będą zbierane i analizowane w biurze.
2. Zgłaszanie wniosków o zmianę zapisów w LSR będzie sformalizowane – na stronie internetowej oraz w Biurze LGD znajdzie się formularz uwag i zmian do niniejszej procedury.
3. W kontekście zmian zapisów w LSR pracownicy biura z Zarządem przeanalizują także – wypełniane przez mieszkańców – ankiety internetowe oceniające pracę biura i organów LGD, które udostępnione będą na stronie internetowej i w Biurze LGD.
4. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian jest dokonywana na bieżąco przez Zarząd Stowarzyszenia podczas prac monitorowania. Analiza ta obejmuje również potrzebę zmiany i tworzenia kryteriów do oceny wniosków.
5. Analiza otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD i wdrażaniem LSR dokonywana będzie przez Zarząd.
6. Monitoring przeprowadzany będą na bieżąco w ciągu całego roku przez pracowników biura LGD, a ewaluacja w latach 2018 i 2022 . Wszystkie wyniki monitoringu zostaną opisane w formie rocznego sprawozdania, natomiast wyniki ewaluacji będą scharakteryzowane w pisemnym raporcie. Powyższe dokumenty zostaną przedstawione i przyjęte na Walnym Zebraniu Członków następnie upublicznione.
7. Monitoring i ewaluacja mogą w niektórych przypadkach być dokonywane przez podmioty zewnętrzne
8. Zamieszczenie na stronie internetowej LGD projektu zaktualizowanej LSR i zgłaszanie uwag za pomocą dostępnych środków komunikacji.
9. Analiza uwag przez pracowników biura LGD i naniesienie ich w Lokalnej Strategii Rozwoju.
8. Pracownicy biura po uzgodnieniu z Zarządem przygotowują projekty uchwał dotyczące zmian w zapisach LSR.
9. Aktualizacja LSR powinna być dokonywana w miarę potrzeb na najbliższych WZC. Modyfikowane także będą załączniki do Lokalnej Strategii Rozwoju takie jak: plan komunikacji, procedura dokonywania monitoringu i ewaluacji, procedury wyboru i oceny operacji oraz kryteria oceny operacji.
10. Zaktualizowana Lokalnej Strategii Rozwoju zatwierdzana jest uchwałą WZC. W przypadku aktualizacji wynikających ze zmiany przepisów prawa lub zaleceń instytucji wdrażającej/instytucji zarządzającej LSR niniejsza procedura stosowana będzie w ograniczonym zakresie.
11. Wszystkie zmiany w LSR są zatwierdzane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.
12. Stowarzyszenie zobowiązuje się do składania SW sprawozdań rocznych z realizacji LSR. Sprawozdanie końcowe z realizacji LSR będzie złożone w 2023 roku.

2.Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu (w Rozdziale XI)

3.Plan działania wskazujący na harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu sporządzony na obowiązującym formularzu (w Rozdziale VII)

4.Budżet – sporządzony na obowiązujących formularzach (w Rozdziale VIII)

5.Plan Komunikacyjny (w Rozdziale IX)